наша СВАБОДА

№5(92) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

15 СТУДЗЕНЯ 2001 года
ПАНЯДЗЕЛАК

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

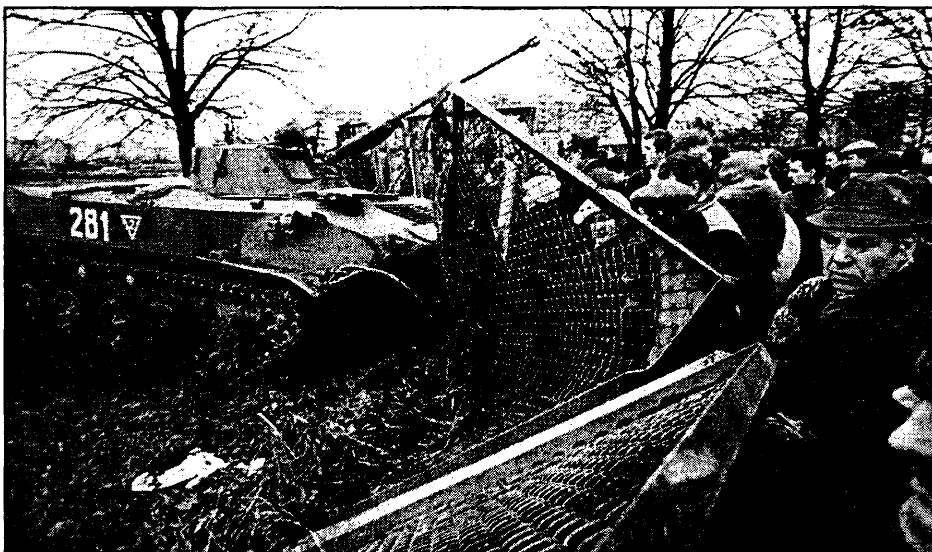
КОШТ СВАБОДНЫ

стр.5

Публикация пропущенной части «Врачебного заключения», д-ра Щигельского, напечатанного в прошлом номере

Беларускія абаронцы Вільні

Фота IREX/ProMedia

Севярын КВЯТКОЎСКІ

Крывавым Віленскім падзеям споўнілася 10 гадоў 13 студзеня. У цяперашняй сталіцы Летувіскае Рэспублікі першымі абвесцілі пра выхад з Савецкага Саюзу. Летувісам жаданьне волі каштавала жыццяў чатырнаццаці суграмадзянаў, ночы сьпевах пад прыцэлам савецкіх танкаў і даўгой зімовай блякады. Мэдалём за абарону летувіскага парляманту ўзнагароджаны тузін беларусаў.

Сярод беларусаў — абаронцаў Летувіскага парляманту — мастакі, паэты, літаратары, гісторыкі. Што яны рабілі на барыкадах? Чый горад, чыю свабоду абаранялі? Бадай, найбольш вобразна на гэтае пытаньне адказаў Сяргей Дубавец у сваёй «Русской Кніге».

«У студзені дзевяноста першага году я, тады ўжо жыхар Гораду, стаяў са сваім бел-чырвона-белым сьцягам на пляцы перад будынкам Вярхоўнага Савету Літвы й гэтак сама, як сотні тысяч іншых людзей... чакаў танкавае атакі. Тады я выразна ўсьведамляў, што зьехаў з Імпэрыі Зла, але не ў эміграцыю. А бліжэй да дому й да Космасу... Было толькі дабро й зло. Людзі й танкі. І я быў на баку дабра, і нічога ня мог зрабіць зь ягонаю непераадольнаю прыцягальнаю сілай».

Варта зазначыць, што большасьць беларусаў – абаронцаў Летувіскага парляманту — настала засталіся жыць у старажытнай беларускай сталіцы. Летува адстаяла незалежнасьць, а праз колькі гадоў паміж Беларусьсю й Вільняй упершыню ў гісторыі паўстала дзяржаўная мяжа.

Ці можна ўявіць сытуацыю, калі віленскія беларусы рушаць у Менск, абараняць беларускі парлямант? На пытаньне адказвае Сяргей Дубавец.

С.Д.: *У Вільні ў 1991-м годзе не было харошых і нехарошых людзей — былі савецкія танкі з акупантамі, як правіла нелітоўскай нацыянальнасьці. Якія ў Вільні былі прыежджымі, якія ў Вільні трымалі на сабе ўладу. У Беларусі ўявіць такую сытуацыю можна толькі ў выпадку непасрэднай акупацыі. Але, калі б такая была, я ня думаю, што даваўся б бараніць парлямант. І потым — які парлямант? Легітымны беларускі парлямант цяпер у асобе свайго старшыні знаходзіцца якраз чамусьці ў Вільні: паводле нейкага парадоксу. Ну, бадай, калі б узьнікла пагроза Сямёну Георгіевічу Шарэцкаму, мы б сабраліся тут на ягоную абарону.*

У савецкія часы Беларусь і Летува былі самымі разьвітымі рэспублікамі. Адпаведна, дзесяць гадоў таму ўжо незалежныя краіны мелі аднолькавы стартавы капітал для самастойнага жыцьця. Чым сёньня адрозьніваюцца краіны?

С.Д.: *У Літве чалавек больш адказвае сам за сябе, за сваю сям'ю, за свой дом, за свой агарод, чым у Беларусі. У Беларусі вялікую частку гэтае адказнасьці ўзяла на сябе нібыта дабрачынная дзяржава. Праз гэта дзяржава дазваляе сабе шчыміць чалавека, і лічыць яго сваім утрыманцам. У Літве такога няма — чалавек не пачуваецца ўтрыманцам. Іншая справа, летувісу можа быць цяжка, калі ён не спраўляецца з працай, ня можа выжываць на годным узроўні — ёсьць такія варыянты.*

С.К.: *Ці можна сказаць, што Беларусь ужо акупаваная — і таму сапраўды няма пытаньня пра абарону парляманту?*

С.Д.: *Беларусь не акупаваная — Беларусь усё яшчэ жыве ў Савецкім Саюзе.*

Дзесяць гадоў таму дзесяць беларусаў сярод іншых абаранялі Вільню ад савецкіх танкаў. За мінулыя дзесяць гадоў у Беларусі значна пабольшала людзей, для каго Вільня — сьвяты горад, безь якога немагчыма ўявіць сабе адраджэньне краіны. У мроях беларусы абараняюць і вяртаюць Вільню. Але ж, ці мае будучыню беларуская Вільня? Адказ на гэтае пытаньне можна знайсьці толькі тады, калі беларусы абароняць права на сваю гісторыю й незалежнасьць у сучаснай сталіцы — Менску. ■

Радыё Рацыя

Жанчыны ў дыскрымінацыі

Юрась ХМЯЛЬНІЦКІ

Пра дыскрымінацыйнае прадстаўленне жанчынаў і мужчынаў на кіруючых пасадах у Беларусі паведаміў бюлетэнь «Жаночая салідарнасць». Паводле выдання, у краіне толькі адна жанчына-міністр (Вольга Даргель), сярод усіх дырэктараў прадпрыемстваў прадстаўніцы слабога полу складаюць толькі 13,9%.

«Трэці сектар», бадай, адзіная сфера беларускага жыцця, дзе жанчыны прадстаўлены нароўні з мужчынамі. Грамадскае аб'яднанне «Аб'ядданы шлях» паведамляе, што 19% грамадскіх аб'яднанняў узначальваюць жанчыны, хаця чыста «жаночых» арганізацыяў – 3%. ■

Пракуратура асэнсоўвае публікацыю

Любоў ЛУНЁВА

Супрацоўнікі пракуратуры цягам 10 дзён павінны вызначыць, якія захады будуць узятыя да рэдакцыі газэты «Наша Свабода» з нагоды публікацыі артыкула «Врачебное заключение».

Юрысты лічаць, што сёньняшняя публікацыя пра псыхічнае захворваньне Лукашэнкі будзе мецьдля рэдакцыі «Нашай Свабоды» наступствы згодна з Крымінальным або Грамадзянскім кодэксам.

Вось меркаваньне старшага падручнага гарадзкога пракурора Алега Агафонава: «Псыхіятрычная экспэртыза звычайна праводзіцца ў стацыянары, і яна прызначаецца ў тых выпадках, калі гаворка ідзе пра цяжкае злачынства. Бывае, што за асобай там назіраюць некалькі месяцаў.

Што тычыцца газэты, то я сёньня яе не чытаў. Я павінен чытаць тую прэсу, якую мы выпісваем. Спачатку газэты ідуць пракурору гораду, а потым ужо мы атрымліваем. Найхутчэй гэтым будзе займацца рэспубліканская пракуратура з улікам значнасьці справы. А я... Я пайду пашукаю «Свабоду»».

У Рэспубліканскай пракуратуры Аляксей Таранаў, які займаецца пытаньнямі прэсы, паведаміў Радыё Свабода, што інфармацыя да іх паступіла, і кіраўніцтва цягам 10 дзён вызначыць, якія менавіта меры ўзьдзеяньня да газэты будуць выкарыстаныя.

«Будуць прынятыя меры, якія прадугледжаны законам. Ёсьць Закон аб друку, ёсьць Крымінальны кодэкс. На іх мы й будзем абапірацца.

Гэта ж прэзыдэнт, найвышэйшая службовая асоба, кіраўнік ураду. Трэба ж думаць. Разьбяромся часам ад трох да дзесяці дзён». ■

Радыё «Свабода»

НАВІНЫ

■ **Не прайшло і двух тыдняў у новым годзе, як падаражэла гарэлка.** З 12 студзеня бутэлька «Крышталю-100», напрыклад, стала каштаваць 1.548 рублёў (раней было 1.495 рублёў), «Белая Русь» — 1.596 рублёў (дагэтуль ейны кошт быў роўны 1.543 рублёў).

Падаражэнне звязанае з 10% павелічэннем з 1 студзеня 2001 года памераў акцызных ставак на гарэлачную прадукцыю.

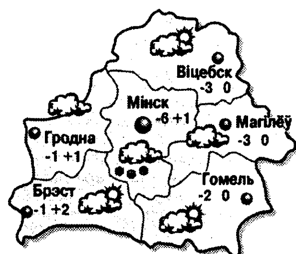
Апошняе падвышэнне коштаў на гарэлку адбылося месяц таму, усяго ў 2000 годзе іх было ажно 10 разоў - агулам гарэлка падаражэла ў 2,5 раза.

■ **На Гомельскім хімічным заводзе ў выніку доўгатэрміновых неплацяжоў калгасаў стаіць большыня цэхаў па вырабе фосфарных угнаенняў.** 1,5 тысячы рабочых завода, дарэчы, адзінага ў краіне вытворцы гэтага віду ўгнаенняў, апынуліся на беспрацоўі. Функцыяніруе толькі цэх комплексных угнаенняў, якія займаецца заказамі на экспарт (менавіта гэта дазваляе плаціць тым, хто ў прастоі, па прыкладна 60% ад сярэдняга заробку). Даўгі калгасаў, назбіраныя на працягу многіх месяцаў, адпаведна інфляцыі не індэксаваліся, і хімзавод ужо страціў 2 мільёны рублёў.

■ **Па прагнозах урачоў, сёлетняя эпідэмія грыпу чакаецца ў Беларусі напрыканцы студзеня ці ў пачатку лютага.** Як паведаміў намеснік міністра аховы здароўя Валерый Філонаў, пакуль што назіраюцца звычайныя маштабы вострых распіраторных захворванняў. За першы тыдзень новага года ў лякарні звярнуліся 22.300 хворых на грып і ВРЗ. Летась за гэты ж перыяд было 30.000. За 8 тыдняў леташняй эпідэміі перахварэлі 500 тысячаў чалавек, ад цяжкіх наступстваў грыпу 3 памерлі. Пазалетась грыпавымі ахвярамі сталі 11 чалавек.

■ **Паводле Нацыянальнай справаздачы аб чалавечым развіцці Беларусі за 2000 год, у нашай краіне навідавоку сістэмны дэмаграфічны крызіс.** Зараз чакальная працяглаcць жыцця ў беларусаў склала 62,2 года, для беларусак – 73,9 года, сярэдні паказчык – 67,9. За перыяд 1990-1999 гадоў чакальная працяглаcць жыцця ў мужчынаў скарацілася на 4,1 года, у жанчынаў – на 1,7 года. Гэта наступства 40% росту захворванняў.

НАДВОР'Е НА ЗАЎТРА

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1250

Іспыт на вошы

Аляксандр ДУБРАВІН

На днях Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка даў беларускаму драматургу, лаўрэату Дзяржаўнай прэміі СССР Аляксею Анупрэевічу Дудараву прэмію імя Лукашэнкі. Дудараў шчыра яму падзякаваў, крышку сагнуў ногі, паціснуў руку і светла ўсміхнуўся. Масоўка сядзела ў зале, зайздросціла і з панурасцю пазірала на падзею. Гэта ўсё потым паказалі па тэлебачанні як прыклад яднання нацыянальнай інтэлігенцыі вакол свайго лідэра, як нястомны клопат цяперашняга начальства аб беларускай культуры.

Памер прэміі вельмі значны нават для масцітага творцы: амаль што трыста(!) даляраў. За сто даляраў у нас некаторыя з ахвотай цалуюць туды, куды загадваюць. За дзвесце — залезуць хоць пад слана, нават на марозе. Ну, а трыста – гэта тая сума, якая ўжо адпавядае ўзроўню буйных творчых асобаў, народных летуценнікаў, шукальнікаў вобразаў, канструктараў думак – нашых шаноўных творчых інтэлігентаў. Сярод іх на першым месцы ідуць, як падалося, мастакі, артысты, цырульнікі і драматургі. Ім – нашыя захапленні і віншаванні.

На трыста даляраў у нашай краіне можна знатна пашыкаваць, купіць харошы тэлевізар альбо відэа. Гэта вельмі важна, асабліва для драматургаў, каб можна было збоку, прафесійна і кампазіцыйна ўбачыць сваё найлепшае дасягненне, бясконца пракручваць у запісе, паказваць і дружбакам, і крытыкам, і рэжысёрам, і маладым смяшлівым артысткам гэты спіжарны момант свайго жыцця, гэтую вяршыню творчай кар'еры: сам Лукашэнка табе ўручае прэмію свайго імя. І хай зайздросцяць панурыя апазіцыянеры, няхай лаюць! Хай бяруць іх згрызоты і роспач! Гэта іхнія праблемы.

Лаўрэаты прэміі імя Лукашэнкі, безумоўна, бясконца шчаслівыя людзі. Многа радасці прыйшло ў іхнія сем'і. З усіх краінаў свету бягуць да іх гарачыя віншаванні ад замежных калегаў. Тэлефануюць іншагародныя сваякі, запрашаюць творчыя суполкі. Іхнія партрэты змяшчаюць на сваіх старонках буйнейшыя газеты. Гэта, безумоўна, велізарная слава і адказнасць. Як застацца на такім высокім творчым уздыме і надалей, як аддзякаваць народу ў асобе таварыша Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнкі персанальна?

Для беларускага драматурга Дударава, аўтара знакамітай п'есы «Радавыя», так пытанне не стаіць. У яго ёсць выдатная магчымасць у самы бліжэйшы час (на дакументальным матэрыяле) напісаць п'есу «Палкоўнікі», у якой у геаічным і чалавечым плане будзе адлюстравана дзейнасць беларускіх і расійскіх афіцэраў з атачэння таварыша А.Р.Лукашэнкі: таварышаў Латыпава, Шэймана, Посахава, Замяталіна, Ерына, Навумава ды іншых. У галоўнай ролі – галоўнакамандуючага маёра Лукашэнкі – можна будзе заняць яшчэ аднаго лаўрэата гэтай прэміі артыста Хведара Шмакава. Тады на гэтае відовішча ўвогуле нельга будзе дастаць квіткоў: адна за другой будуць на яго хадзіць у культпаходы роты чэкістаў, міліцыянтаў, дыпламатаў, вертыкальшчыкаў, дэпутатаў палаты №2, вайскоўцаў, сувораўцаў. А ўжо прэміяў надаюць – вагон! Нават расійскіх.

Адна праблема: хто будзе ставіць гэты спектакль, хто там будзе выконваць іншыя ролі? Гэта быў бы сапраўдны іспыт для тэатральнай інтэлігенцыі, як думаеце?

Прэс-канферэнцыя па справе «Мэджыка»

11 студзеня ў Мінску Беларуская асацыяцыя журналістаў правяла прэс-канферэнцыю з нагоды падзеяў, якія разгарнуліся вакол прыватнай друкарні «Мэджык». У прэс-канферэнцыі прынялі ўдзел дырэктар «Мэджыка» Юры Будзько, рэдактары газет Іосіф Сярэдзіч («Народная воля»), Павал Жук (НАША СВАБОДА).

Фота IREX/ProMedia

9 студзеня судовыя выканаўцы апячаталі частку абсталявання друкарні «Мэджык», якая рашэннем суда павінна пайсці на пакрыццё запазычанасьці Беларускага Фонду Сораса, сума якога складае 78 тысяч долараў ЗША. «Тое, як улады абыходзяцца з прыватнай друкарняй, у якой друкуецца каля 20 незалежных газет, у тым ліку такія вядомыя, як «Народная воля», «Белорусская деловая газета», НАША СВАБОДА. «Рабочы», — ставіць пад пагрозу існаванне не толькі «Мэджыка», але і іншых нешматлікіх недзяржаўных друкарняў. Любая з іх у любы момант можа апынуцца пад пагрозай страты ліцэнзіі. Відавочна, што перад абліччам будучых прэзідэнцкіх выбараў улады разгарнулі шырокую, усеабдымную кампанію з мэтаю паставіць пад татальны кантроль усе суб'екты публічнай дзейнасці, найперш сродкі масавай інфармацыі, а таксама тэхнічныя службы, якія забяспечваюць дзейнасць СМІ», — канстатуе Беларуская асацыяцыя журналістаў.

Падчас прэс-канферэнцыі Павал Жук (галоўны рэдактар газеты НАША СВАБОДА) сказаў: «Улады рыхтуюцца да выбараў. Я маю інфармацыю пра негалосны загад Дзяржаўнаму камітэту друку прыпыніць выпуск газет на ўсіх прыватных друкарнях, узяць пад кантроль станкі, якія могуць друкаваць вялікія наклады. Дзеянні, якія прадпрымаюць улады, – гэта проста сродак для спынення выхаду незалежных газет. Першай «трапіла пад нож» фірма «Мэджык» – найбольш задзейнічаная ў друку незалежных газет».

Іосіф Сярэдзіч («Народная воля»): «Відавочна тое, што ідзе выпіхванне незалежнай прэсы за межы краіны. Гэта чарговае вялікае глупства ўлады, якае забывае пра эфект бумеранга». ■

Інфармацыйны аддзел ПЦ «Вясна»

Грыб трапіў у аварыю

Алесь ШМЯЛЁЎ

У суботу на аўтамабільнай трасе Віцебск-Мінск перакуліўся аўтамабіль, у якім знаходзіўся экс-спікер Вярхоўнага Савета, які падпісаў Канстытуцыю 1994 года, Мечыслаў Грыб. На шчасце, ніякіх сур'ёзных пашкоджанняў ні Грыб, ні пасажыры, што знаходзіліся з ім у салоне «іншамаркі», не атрымалі.

Мечыслаў Грыб узначальвае Цэнтральны Савет па падрыхтоўцы і назіранні за выбарамі, і менавіта гэтая арганізацыя заявіла 17 кастрычніка пра значныя фальсіфікацыі падчас правядзення выбараў у «палатку».

Раней аўтамабільныя аварыі з «удзелам» беларускіх палітыкаў сканчаліся не заўсёды так добра. ■

Чарговы фарс-сход

Юрась ХМЯЛЬНІЦКІ

Чарговы акт дзяржаўнай трагікамедыі, якую перыядычна разыгрывае правячы рэжым, пройдзе 18 траўня пад назваю «2-гі Усебеларускі сход». Аляксандр Лукашэнка падвядзе рысу пад сваім 7-гадовым кіраўніцтвам Беларуссю і намалюе перспектывы далейшага развіцця краіны.

Ніхто не сумняваецца, што гэты сход, як і першы, які прайшоў напярэдадні лістападаўскага рэферэндуму 1996 года, закліканы празамбіраваць масавую свядомасць выбаршчыкаў. Пазіцыі А.Лукашэнкі на цяперашні момант дужа пахіснуліся, таму неабходна стварыць хоць бы ўражанне «усенароднай падтрымкі».

Можна не пагрэбаваць такімі метадамі, як стварэнне Рэспубліканскага каардынацыйнага савета палітычных партыяў і грамадскіх аб'яднанняў (РКС). Рашэнне пра гэта прынятае 10 студзеня двума дзесяткамі структураў, якія, па словах памочніка прэзідэнта Сяргея Посахава, «аб'ядноўваюць большасць беларускага народа». Гэтая «большасць» — Рэспубліканская партыя, Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці, БПСМ, Кампартыя Беларусі, Нацыянальная акадэмія навук , Беларускі саюз кампазітараў, Усебеларускае аб'яднанне казацтва (?).

Ініцыятары стварэння РКС прынялі заяву, што новае аб'яднанне грунтуецца на «разуменні неабходнасці кансалідацыі здаровых сілаў грамадства з мэтай умацавання стабільнасці і стваральнага руху ў 21 стагоддзі» і «падтрымлівае сацыяльна-эканамічны курс прэзідэнта краіны А.Лукашэнкі». Як кажуць, каментары залішнія... ■

Жонцы не даюць бараніць мужа

Генеральная Пракуратура РБ адмовіла жонцы былога прарэктара Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага інстытута Уладзіміра Раўкова ў праве выступаць у якасці абаронцы мужа ў крымінальным працэсе. Уладзімір Раўкоў знаходзіцца пад вартай 17 месяцаў па абвінавачанні ў хабарніцтве.

Гэтая адмова была матываваная тым, што Наталля Раўкова не можа быць абаронцам свайго мужа, бо ўжо выступала ў гэтай справе ў якасці сведкі. Яна ў сваю чаргу сцвярджае, што «паказанняў не давала. Больш за тое — 21.06.2000 г. напісала адмову ад дачы паказанняў, бо, згодна з арт.289 ч.4 КПК РБ, я маю на гэта права як бліжэйшая сваячка».

Згодна з арт.62 Канстытуцыі РБ, Н.Раўкова мае права быць прадстаўніком свайго мужа ў судзе. Так, жонка былога прэм'ер-міністра Міхаіла Чыгіра Юлія Чыгір і Святлана Уласава, дачка былога міністра сельскай гаспадаркі Васіля Лявонава, скарысталі сваё права і выступілі ў судзе абаронцамі сваіх блізкіх.

Уладзімір Раўкоў знаходзіцца ў рэспубліканскай больніцы Камітэта па выкананні пакаранняў пры МУС. Яго здароўе пагоршылася ў выніку выкарыстання падчас допытаў псіхатропных рэчываў і галадоўкі, якую У.Раўкоў праводзіў у СІЗА. Знаходзячыся ў бальніцы, У.Раўкоў не здолеў азнаёміцца з матэрыяламі сваёй справы пасля заканчэння папярэдняга следства. У выніку, у парушэнне арт. 200 КПК РБ, матэрыялы справы былі перададзеныя ў суд.

Судовы працэс над колішнім прарэктарам Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага інстытута адбудзецца ў Гомелі 13 лютага.

Справа будзе разгледжаная выязной Вайсковай калегіяй Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь. Згодна з новым Крымінальна-Працэсуальным Кодэксам, больш не прадугледжваецца накіраванне справы судом на дадатковае расследаванне. Цяпер суддзя павінен разгледзець справу па сутнасці і вынесці абвінаваўчае альбо апраўдальнае рашэнне. Паколькі апошнія ў нашай краіне – рэдкасць, то суддзі будуць выносіць у асноўным абвінаваўчыя вердыкты. ■

Праваабарончы цэнтр «Вясна»

Як выкарыстаць 500 тысяч га земляў, забруджаных радыенуклідамі

Марат ГАРАВЫ

Праз 15 гадоў пасля чарнобыльскай катастрофы існуе праблема выкарыстання 500 тысяч гектараў земляў, забруджаных радыенуклідамі. Пра гэта заявіў акадэмік Акадэміі аграрных навук Беларусі, дырэктар навукова-даследчага дзяржаўнага прадпрыемства «Інстытут глебазнаўства і аграхіміі» Іосіф Багдзевіч.

Паводле ягоных слоў, за 15 гадоў, што прайшлі пасля Чарнобыля, радыяцыйнае становішча на сельскагаспадарчых угоддзях краіны палепшылася. Так, плошча забруджаных радыенуклідамі сельгасугоддзяў скарацілася з 1,7 да 1,3 мільёна гектараў. «Разам з тым роля ахоўных мераў, што прымяняюцца ў аграпрамысловым комплексе, не зменшылася, а ўзрасла ў сувязі з тым, што больш за 70% гадавой дозы апраменьвання насельніцтва атрымлівае з прадуктамі харчавання», — зазначыў вучоны. Паводле ягоных словаў, вытворчасць чыстых прадуктаў харчавання ёсць прыярытэтнай задачай з пункту гледжання айчыннай эканомікі і здароўя людзей.

Дзякуючы комплексу ахоўных мераў, прымяняемых у сельскагаспадарчай вытворчасці, удалося прыкладна ў 10 разоў зменшыць паступленне цэзію ў харчовы ланцужок і стронцыю — у 4 разы, падкрэсліў акадэмік.

Для выкарыстання 500 тысяч гектараў земляў, забруджаных цэзіем і стронцыем, мяркуецца максімальна засеяць гэтую тэрыторыю рапсам, таму што насенне гэтай унікальнай культуры назапашвае толькі 3% стронцыю і 6 працэнтаў цэзію, а ў рапсавым алеі радыенуклідаў практычна не застаецца. Апрача таго, лічыць акадэмік, неабходна распрацаваць такія тэхналогіі вытворчасці сельгаспрадукцыі на забруджаных тэрыторыях, якія дазволяць перайсці да рэспубліканскіх допушчальных узроўняў утрымання радыенуклідаў (РДУ) у мясе і малацэ, адпаведных нормам, якія прынятыя ў Расіі для чыстых тэрыторыяў. «Гэта дазволіць Беларусі экспартаваць сваю сельгаспрадукцыю, атрыманую як з чыстых, гэтак і з забруджаных сельгасугоддзяў», — сказаў вучоны. Паводле ягоных словаў, рэалізацыя дадзенай праграмы, над якой працуюць айчынныя вучоныя, штогод запатрабуе прыкладна 50 мільёнаў долараў ЗША. ■

БелаПАН

НДА «шлюбуецца» з законам

Юрась ХМЯЛЬНІЦКІ

Асамблея няўрадавых дэмакратычных арганізацыяў, якая аб'ядноўвае звыш 400 структураў «трэцяга сектара», вырашыла ўзаконіць сваё існаванне і падала дакументы на рэгістрацыю ў міністэрства юстыцыі. Заснавальнікамі Асамблеі выступілі 34 арганізацыі – астатнія не паспелі падаць неабходныя дакументы, каб стаць сузаснавальнікамі, але яны ўвойдуць у аб'яднанне пазней.

Кіраўнік рабочай групы Асамблеі Алесь Бяляцкі заяўляе: «Улады робяць вельмі шмат, каб разбурыць грамадзянскую супольнасць, і не даюць нармальна працаваць. Кангрэс вырашыў, што рэгістрацыя дасць дадатковыя магчымасці для працы, таму што існуючае заканадаўства не дае магчымасці адкрыта гаварыць пра Асамблею». «Шлюбаванне з законам», няхай і прынятым нелегітымнай уладаю, тым больш важнае, што «трэці сектар» у асобе Асамблеі мяркуе прыняць найактыўнейшы ўдзел у назіранні за прэзідэнцкімі выбарамі. Наяўнасць афіцыйнага статусу ў Асамблеі дазволіць ёй пазбегнуць непатрэбных праблемаў. ■

Супраць сексуальнай эксплуатацыі

Аляксей АРЭШКА

З другой дэкады студзеня ў Мінску адкрылася тэлефонная кансультацыйная лінія для жанчын, жадаючых выехаць за мяжу з мэтай пошуку работы, вучобы або шлюбу.

Як паведамілі ў Беларускай асацыяцыі маладых хрысціянскіх жанчын, кансультацыі будуць праводзіцца адзін раз на тыдзень, па серадах, нумар інфалініі 245-31-67.

Тэлефонная лінія адкрылася ў рамках праекта «Арыядна», галоўная мэта якога — прадухіленне вывазу беларускіх жанчын для сексуальнай эксплуатацыі за мяжу, у першую чаргу ў Польшчу, а таксама іншыя краіны Еўропы і Амерыкі. Праект рэалізуецца з лістапада 2000 года Беларускай асацыяцыяй маладых хрысціянскіх жанчын і польскім Фондам супраць гандлю жанчынамі «Ла Страда» пры падтрымцы фонду Стэфана Баторыя і польскага прадстаўніцтва АБСЕ.

Супрацоўнікі інфалініі, якая пачала дзейнічаць у Мінску, прайшлі спецыяльную падрыхтоўку ў фондзе «Ла Страда». Акрамя таго, для актывізацыі сумесных намаганняў няўрадавых і дзяржаўных структураў па прадухіленні гандлю жанчынамі, а таксама з мэтай стварэння сеткі асобаў і арганізацыяў, зацікаўленых у супрацоўніцтве, ва ўсіх абласных цэнтрах Беларусі на працягу 2001 года будуць арганізаваныя агульнаадукацыйныя семінары і прэс-канферэнцыі з удзелам экспертаў фонду «Ла Страда». У рамках праекта «Арыядна» плануецца выданне кніг, буклетаў і іншых інфармацыйных матэрыялаў. ■

БелаПАН

Стаўка Масквы: не Лукашэнка, але кадэбіст?

Алесь АБРАМОВІЧ

Пры Адміністрацыі прэзідэнта Расіі створана адмысловая аналітычная група, якая будзе вывучаць сітуацыю ў Беларусі і прагназаваць магчымыя варыянты сёлетніх прэзідэнцкіх выбараў, паведаміла 12 студзеня расійская газета «Сегодня» са спасылкай на «неафіцыйныя крыніцы ў Крамлі».

Пачынаючы са жніўня 2000 года прадстаўнікі гэтай групы ўжо тройчы наведалі Беларусь і прадставілі справаздачы прэзідэнту Расіі Уладзіміру Пуціну. «Сегодня» сцвярджае, што аснову аналітычнай групы складаюць былыя супрацоўнікі КДБ Беларусі, якія пакінулі свае пасады з-за нязгоды з палітыкай Аляксандра Лукашэнкі, і таму яны будуць раіць Уладзіміру Пуціну не «ставіць» на Лукашэнку на выбарах, а падтрымаць былога старшыню КДБ Беларусі Уладзіміра Мацкевіча, які зараз знаходзіцца ў Маскве. ■

БелаПАН

Грамада яшчэ больш пнецца ў «палату»

Юрась ХМЯЛЬНІЦКІ

28 студзеня мае адбыцца пленум ЦК БСДП (Народная Грамада), на якім кіраўніцтва партыі плануе вызначыцца па ўдзеле ў давыбарах у палату прадстаўнікоў. Крыніца ў кіраўніцтве Грамады паведамляе, што сацыял-дэмакраты могуць кардынальна змяніць падыход да гэтай кампаніі і выставяць 13 кандыдатаў у дэпутаты – каб закрыць усе 13 застаўшыхся акругаў. Прычым, у адрозненне ад леташняга восеньскага фарсу, гэтым разам партыя пойдзе на давыбары афіцыйна, каб бесперашкодна зарэгістраваць усіх сваіх кандыдатаў.

Намеснік старшыні партыі Уладзімір Нісцюк сцвярджае, што такі настрой існуе ў кіраўніцтве Грамады. «Народная Грамада – самая прагматычная, самая практычная з усіх партыяў. Усе партыі, за выключэннем Калякіна і Гайдукевіча, ідуць на прэзідэнцкія выбары ў ролі першакласніка, не маючы ніякага вопыту ўдзелу ў выбарчай кампаніі», — заявіў У.Нісцюк. ■

На Магілёўшчыне стане меней святла

Канстанцін УВАРАЎ

Магілёўскія энергетыкі гатовы адключаць святло даўжнікам, паколькі іншага спосабу атрымаць грошы са спажыўцоў энергіі ў іх часта проста не застаецца.

У пачатку гэтага года доўг спажыўцоў перад энергетыкамі Магілёўскай вобласці перавысіў 58 мільярдаў рублёў. Сур'ёзныя нараканні выклікае і выкананне бягучых плацяжоў. Так, за лістапад 2000 года прадпрыемствы аграпрамысловага комплексу Магілёўшчыны аплацілі толькі 2% ужытай энергіі. Як вынік — большасць сельскіх гаспадарак згубілі права на адтэрміноўку па аплаце запазычанасці. ■

БелаПАН

Надзвычайныя здарэнні

Юрый АЛЯКСЕЕЎ

У пятніцу, 12 студзеня, у Беларусі адбыліся некалькі надзвычайных здарэнняў. Паводле інфармацыі прэс-службы міністэрства надзвычайных справаў, 12 студзеня ў 10 кіламетрах ад вёскі Васількова Рэчыцкага раёна Гомельскай вобласці пры правядзенні капітальнага рамонту адной з свідравінаў Дуброўскага радовішча «Беларусьнафты» адбыўся выкід газанафтавай эмульсіі (87% нафты на 13% вады). Паколькі рабочы ціск нафтавага пласта складае 260 атмасфераў, утварыўся нафтавы фантан. Падраздзяленнямі МНС сумесна з рабочымі нафтаправода аварыя ліквідаваная, вядуцца работы па адпампоўцы разлітай нафты.

У той жа дзень у мікрараёне «Сож» Крычава прарвала цеплатрасу, у выніку чаго без цеплазабеспячэння засталіся 7 пяціпавярховых дамоў. Аварыя адбылася ў сувязі з тым, што труба цеплатрасы пражавела.

Нарэшце, 12 студзеня ў рэспубліканскі атрад спецыяльнага прызначэння МНС паступіла паведамленне ад жыхароў дома № 39 па вуліцы Філімонава ў Мінску пра тое, што ў пад'ездзе знойдзена ртуць. Спецыялісты, якія прыбылі на месца здарэння, канфіскавалі дзве шкляныя ёмістасці з ртуццю агульнай вагой 500 грамаў. ■

БелаПАН

Шарэцкі атрымаў запрашэнне

Сяржук СОКАЛАЎ-ВОЮШ

Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі Сямён Шарэцкі абвяргае інфармацыю пра тое, што дэпутаты Вярхоўнага Савета засталіся па-за ўвагай еўрапейскіх структураў.

Сямён Шарэцкі, які зараз знаходзіцца ў Вільні, заявіў: «Я не хачу бы ні з кім уступаць у палеміку, але хачу ўдакладніць, што я атрымаў асабістае запрашэнне як старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь удзельнічаць у пасяджанні Пастаяннага камітэта АБСЕ. Яно адбудзецца ў канцы лютага сёлета. Са мной пастаянна, рэгулярна падтрымліваюць сувязь прадстаўнікі кіраўніцтва АБСЕ, і я лічу, што гэта і ёсць доказ таго, што АБСЕ як міжнародная парламенцкая арганізацыя па-ранейшаму лічыць, што менавіта Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь з'яўляецца адзіным заканадаўчым і вышэйшым прадстаўнічым органам на тэрыторыі Беларусі».

Спікер Вярхоўнага Савета кажа, што яшчэ некалькі разоў будзе ўзгадняць «склад дэлегацыі – хто паедзе. У нас жа ёсць пастаянная дэлегацыя: гэта я, Лябедзька, Нісцюк і Хоміч».

Прага

Вакол гучных справаў

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Васіль Лявонаў хаваецца

Экс-міністр сельскай гаспадаркі з'ехаў з Мінска, і месца ягонага знаходжання трымаецца сваякамі ў сакрэце. Мера перасцярогі звязаная са звесткамі, якія сям'я Лявонавых атрымала напярэдадні Новага года. Што быццам супраць Лявонава рыхтуецца нейкая правакацыя, у тым ліку, паведамлялі дасведчаныя крыніцы, магчымы і новы арышт. Спачатку экс-міністр не звяртаў увагі на гэтую інфармацыю, але потым сваякам удалося ўгаварыць яго пераехаць з Мінска ў сельскую мясцовасць. «Гэта часовая мера. Васіль Лявонаў вернецца, як толькі ўзнікне ў гэтым неабходнасць. З Беларусі ён з'язжаць не збіраецца», – запэўніваюць сваякі Лявонава.

Пяцьдзесят першае папярэджанне Генадзю Барбарычу

Журналістам БЕЛАПАН Генадзем Барбарычам зацікавіліся супрацоўнікі следчага камітэта міністэрства ўнутраных справаў, якія расследуюць знікненне аператара ОРТ Дзмітрыя Завадскага. Барбарыча выклікалі на допыт і распытвалі, адкуль у яго звесткі пра тое, быццам адзін з арыштаваных па справе Завадскага ў лісце са следчага ізалятара адмаўляецца ад таго, што ён нібыта вінаваты ў гэтым злачынстве. У журналіста спрабавалі ўзяць падпіску аб неразгалошванні тайны следства, але Барбарыч быць сведкам па справе Завадскага не пагадзіўся і ніякіх папераў не падпісаў. «Больш за 50 разоў следчы вельмі настойліва прасіў мяне не лезці ў гэтую справу, нічога пра яе не пісаць і папярэджваў, што гэтак будзе лепш для мяне. А яшчэ мне падалося, што следчыя і самі баяцца расследаваць гэтае злачынства», – падзяліўся сваімі ўражаннямі ад знаёмства з нашымі лепшымі сышчыкамі журналіст Генадзь Барбарыч.

Віктара Ганчара ў Расіі не знайшлі

Расійскі дэпутат Алег Навумаў, які прадстаўляе фракцыю Саюз правых сілаў, даслаў адказ на запыт Аб'яднанай грамадзянскай партыі Беларусі адносна слядоў знаходжання ў Расіі Віктара Ганчара. Як вядома, Аляксандр Лукашэнка неаднаразова заяўляў, нібыта Ганчар хаваецца на тэрыторыі Расіі, але доказаў такім заявам не прадстаўлялася. Праўда, ніхто іх афіцыйна і не аспрэчваў. І вось дэпутат Алег Навумаў сцвярджае, што слядоў знаходжання віцэ-спікера беларускага парламента В.Ганчара ў Расіі не знойдзена. Міністэрства ўнутраных справаў Расіі і Федэральная памежная служба звесткамі пра Ганчара не валодаюць. «У дадзены час В.Ганчар абвешчаны ў дзяржаўны вышук на тэрыторыі Расіі», – паведамляе расійскі дэпутат.

Шапку па кругу

Ў Вене, куды неўзабаве адправіцца дэлегацыя беларускага апазіцыйнага парламента, плануецца наладзіць збор сродкаў на вызваленне дэпутата Андрэя Клімава. «Рэжым заявіў, што калі Клімаў сплаціць суму, прызначаную судом у якасці нанесеных ім стратаў, то стане верагодным ягонае датэрміновае вызваленне. Канешне, такія перадумовы падобныя на палітычны тэрарызм, але каб выратаваць з няволі сябра, мы будзем збіраць гэтыя грошы», – заявіў старшыня АГП Анатоль Лябедзька. Ён прызнае, што сваімі сіламі з задачай збору больш чым 90 тысяч долараў апазіцыянерам не справіцца, і яны ўсур'ёз разлічваюць на дапамогу парламенцкай асамблеі АБСЭ. ■

Асадзі назад!

Рыгор БУЯН

Менавіта такое папярэджанне на адрас кіраўніцтва Федэрацыі прафсаюзаў Беларускай чытаецца ў падтэксце заявы, якую 12 студзеня выдала прэс-служба міністэрства юстыцыі.

ФПБ толькі плануе правесці студзеньскі пленум, на якім вызначыць свае адносіны і фармат удзелу ў прэзідэнцкай гонцы, а ведамства Генадзя Варанцова загадзя папярэджвае буйнейшае ў краіне прафсаюзнае аб'яднанне пра магчымыя санкцыі. Кіруючы орган Федэрацыі – Савет, як мяркуецца, можа прыняць афіцыйнае рашэнне вылучыць старшыню Уладзіміра Ганчарыка кандыдатам у прэзідэнты. Цяпер У.Ганчарык вядзе актыўныя кансультацыі з кіраўніком «Рэгіянальнай Беларусі» Сямёнам Домашам ды экс-прэм'ерам Міхаілам Чыгіром з мэтай дамовіцца пра вылучэнне адзінага кандыдата ад апазіцыі, і ягоны ўдзел у прэзідэнцкай кампаніі пад вялікім пытаннем.

«Вылучэнне прадстаўніка ФПБ кандыдатам у прэзідэнты РБ ідзе ў яўнае супярэчанне са Статутам Федэрацыі. Апрача таго, само пытанне абмеркавання дадзенай тэмы (гэтак у арыгінале. – **Р.Б.**) на пасяджэнні Савета не адпавядае мэтам і задачам дзейнасці аб'яднання і Выбарчаму кодэксу РБ. У такіх абставінах у міністэрства юстыцыі ёсць падставы для вынясення папярэджання Савету, а ў далейшым і пастаноўкі пытання аб ліквідацыі ФПБ ва ўстаноўленым законам парадку», – гаворыцца ў заяве.

Улады відавочна напужаныя магчымым удзелам ФПБ у прэзідэнцкай гонцы. Федэрацыя, якая мае за спіной 4,5-мільённую армію членаў і развітую сетку структураў, уяўляе рэальную пагрозу для цяперашняга рэжыму.

Сакратар выканкама ФПБ Валянціна Палевікова назвала гэты перл міністэрства «элементам запужвання» прафсаюзаў, таму што Статут не забараняе Федэрацыі ўдзельнічаць у грамадска-палітычным жыцці. Балазе, улады маюць багаты досвед, як паралізаваць працу прафсаюзаў. Напярэдадні 3-га з'езда ФПБ мінулай восенню, калі план замены найбольш радыкальных лідэраў галіновых прафсаюзаў праваліўся, улады напросту «арыштавалі» рахункі ФПБ і санаторна-курортнага аб'яднання «Белпрафсаюзкурорт». З'езд адбыўся толькі дзякуючы фінансавай падтрымцы іншых прафсаюзаў. Яшчэ раз наступіць «рэвізорах» у Федэрацыю – гэта ўладам як раз плюнуць. ■

Расія і Беларусь плануюць абысці Літву

Аляксей ЗНАТКЕВІЧ

Расія і Беларусь распрацоўваюць маршруты ў абыход Літвы для паставак тавараў у Калінінградскую вобласць Расійскай Федэрацыі, бо Літва ўвяла дыскрымінацыйныя мыты на транзіт у вобласць беларускіх і расійскіх тавараў, передае расійскае агенцтва ІТАР-ТАСС.

Паведамляецца, што намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Леанід Козік прапанаваў 11 студзеня на пасяджэнні Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі ў Маскве транспартаваць тавары ў Калінінградскую вобласць праз Польшчу, Латвію і іншыя краіны, мінуючы Літву. Акрамя Літвы, Польшча – адзіная краіна, якая мае сухапутную мяжу з расійскім анклавам на Балтыцы.

Прадстаўнік пасольства Літвы ў Беларусі, да якога карэспандэнт БелаПАН звярнуўся па каментар, паведаміў, што нічога не ведае аб існаванні сёння дыскрымінацыйных мытаў на транзіт беларускіх тавараў. ■

БелаПАН

Ліга правоў чалавека піша Лукашэнку

Юрась ХМЯЛЬНІЦКІ

9 студзеня Міжнародная ліга правоў чалавека накіравала ліст А.Лукашэнку з пратэстам супраць пераследу з боку ўладаў праваабарончага цэнтра «Вясна».

Летась 19 снежня міністр вынес другое папярэджанне «Вясне», якое дае фармальныя падставы для закрыцця гэтай праваабарончай арганізацыі. Другое папярэджанне вынесенае нібыта за тое, што з Цэнтра не далі адказ на першае, у якім звярталася на няправільнае ўжыванне назвы арганізацыі ў дакументах: Праваабарончы цэнтр «Вясна» замест Грамадскае аб'яднанне «Праваабарончы цэнтр «Вясна».

Міжнародная ліга правоў чалавека сумесна з ECOSOC UN (арганізацыя пры ААН) адзначаюць, што розніца паміж назвамі нязначная, але яна была спецыяльна скарыстаная «для ўціску на дадзеную групу». Выканаўчы дырэктар Міжнароднай лігі правоў чалавека Кэтрын Фіцпатрык сцвярджае, што «папярэджанні міністэрства аказваюцца часткай кампаніі пераследу ў адносінах да гэтай і іншых праваабарончых групаў Беларусі, якія адкрыта і бескампрамісна адстойваюць правы чалавека». Кэтрын Фіцпатрык даводзіць А.Лукашэнку, што « Беларусь не зможа разглядацца як частка Еўрапейскай супольнасці, пакуль урад не прыме належных захадаў па захаванні і падтрымцы асноўных свабодаў», і заклікае беларускія ўлады спыніць пераслед «Вясны» ды іншых праваабарончых арганізацыяў. ■

ГЕАПАЛІТЫКА

Плямы на карце

Пуцін спрыяе сепаратысцкім настроям у сваіх бліжэйшых суседзяў

Гжэгаш СЛЮБОЎСКІ

«Расія ёсць непадзельная» – паўтарае пры кожнай магчымасці Уладзімір Пуцін. Але з гэткай самай паслядоўнасцю, з якой ён перамагае тэндэнцыі сепаратызму ў Расійскай Федэрацыі, Пуцін жывіць канфлікты ў суседніх дзяржавах – ранейшых савецкіх рэспубліках. Асабліва зручным інструментам рэалізацыі такой палітыкі Масквы сталі самаабвешчаныя краіны – аўтаномныя рэгіёны, якія не прызнаюць вярхэнства ўлады новых рэспублік і ўзамен за падтрымку Расіі безупынна бунтуюць.

Усе пастсавецкія краіны паўсталі на пераломе 80 - 90-х гадоў. Скарыстаўшы аслабленне цэнтральнай улады СССР, яны адвавалі сабе – часцяком са зброяй у руках – асаблівыя правы і нават «поўную суверэннасць». Мяцяжы нярэдка правакаваліся камуністычным апаратам і скіроўваліся супраць памкненняў асобных савецкіх рэспублік. Абхазія і Паўднёвая Асецыя ў Грузіі, Прыднястроўе ў Малдове ці Нагорны Карабах у Азербайджане сталі цалкам незалежныя ад уладаў рэспублік, на тэрыторыі якіх яны знаходзяцца. Аджарыя ў Грузіі, Гагаузія ў Малдове, Башкарстан і Татарстан у Расійскай Федэрацыі таксама адшукалі поўную самастойнасць, але не дасягнулі стану незалежнасці, нягледзячы на імкненні іхніх лідэраў.

Нішто не сведчыць, што бунтары з ранейшых саюзных рэспублік хацелі б адмовіцца ад сваіх дзяржаватворчых памкненняў. Наадварот – чым большую незалежнасць ад Масквы набывае краіна, тым больш амбіцыйнымі робяцца лакальныя сепаратысты, абвяшчаючы нікім не прызнаную незалежнасць. Ролю «прымірэнцаў» тады іграе расійская армія, тут і паўсюль пад эфемістычнай назвай «міратворчых сілаў». Агульнай прыкметай гэтых самазваных краінаў ёсць тое, што яны дзейнічаюць без сапраўдных органаў улады, а іх палітычныя структуры амаль зрасліся з крымінальнымі групоўкамі.

У кнізе «Імперыя» Рышард Капусцінскі разважае аб тым, ці было б магчымым паўтарэнне ў Абхазіі сцэнара з Антыквай у Карыбскім моры, насельніцтва якой стварыла ў 70-я гады Партыю народнага вызвалення, аб'явіла незалежнасць і здала востраў у арэнду карпарацыі *Hilton*. «На Каўказе падобна – вызваленыя абхазы маглі б знайсці на Захадзе якуюнебудзь гатэлёвую фірму, падпісаць з ёй дамову і пачаць нарэшце добрае жыццё. Але ці Грузія аддасць Абхазію, калі гэта такі ладны кавалак? Грузінаў – чатыры мільёны, абхазаў – сто тысяч».

Канфлікт паміж Грузіяй і Абхазскай аўтаномнай рэспублікай пачаўся ў 90-я гады. На рэферэндуме пра лёс СССР у сакавіку 1991 года бальшыня абхазаў выказалася за захаванне Савецкага Саюза. Калі гэта не ўдалося, мясцовае партыйнае кіраўніцтва абвясціла незалежнасць. Паўгода пазней на рашэнне Эдуарда Шэварднадзе пра ўвядзенне войскаў у збунтаваную правінцыю выбухнала вайна, якая цягнецца па сённяшні дзень. Абхазія застаецца непрызнанай дзяржавай, якая фармальна ёсць незалежная, а фактычна не магла б існаваць без падтрымкі Расіі.

Абхазія не зрабілася курортам – хутчэй вялізным чорным рынкам. Беспрацоўе дасягае 90%. Нават калі хто распачынаў вайну з марай пра прыбыткі з турызму, хутка быў змушаны расчаравацца. Краіна функцыянуе як ваенная база Расіі. З таго моманту як Шэварднадзе абвяіў, што жадае ўступлення Грузіі ў NATO, у інтарэсах Расіі ўтрымліваць там сваіх салдатаў. Праўда, расіяне на падставе міжнародных дамоўленасцяў выводзяць войскі з Грузіі, але ў Абхазіі яны застаюцца як частка «міратворчых сілаў».

Вырушыўшы з Кішынёва на поўдзень, праз тры гадзіны можна даехаць да горада Камрат – сталіцы Гагаузскай аўтаноміі. Граніца пазначаная надпісамі пры дарозе. У Кішынёве ўсе надпісы па-румынску, у Камраце – па-руску. Парадокс палягае ў тым, што гагаузы з паходжання ёсць крэўныя сённяшніх турак, якія прынялі праваслаўную веру, рускую мову і кірыліцу (колькасць гагаузаў – 160 тысяч). Гагаузы – дэкларатыўна не прызнаюць малдаўскай дзяржавы. Яны лічаць, што савецкая імперыя давала ім больш аўтаноміі.

На ўсход ад Кішынёва румынскія надпісы таксама знікаюць. Праз гадзіну язды ў Бендэрах пачынаецца Прыднястроўская Малдаўская Рэспубліка. Межы не пільнуюць салдаты ў савецкіх мундзірах. Дзесяць гадоў назад жыхары левабярэжжа Днястра не захацелі дзяржаўнасці малдаўскай мовы, лацінскага алфавіта і новай дзяржаўнай сімволікі. Супраць мяцежнай правінцыі выступілі аддзелы народнага апалчэння з правабярэжжа. На дапамогу ж сепаратыстам прыйшла дыслакаваная там 14-я армія (камандаваў генерал Лебедзь). Прыднястроўе стала як бы краінай з уласнай валютай, сцягам, гербам і гімнам.

Буйнамаштабны канфлікт працягваецца ў Нагорным Карабаху, за які вядуць спрэчку Арменія і Азербайджан. Памятаючы разню і пераследы з боку мусульманаў, армяне баяліся паўтарэння гэтага пасля распаду Савецкага Саюза. Яшчэ перад развалам імперыі ў Нагорным Карабаху, які ўваходзіў тэрытарыяльна ў Азербайджанскую ССР, але гістарычна заселены армянамі, выбухнула вайна. У выніку паўстала самаабвешчаная краіна. Планавалася, што па заключэнні міжнародных дамоўленасцяў Нагорны Карабах застанецца ў складзе Азербайджана, але будзе мець шырокую аўтаномію. Калі да згоды было блізка, у Арменіі прыйшла да ўлады група выхадцаў з Карабаха. Прэзідэнт Роберт Качаран быў супраць паразумення з Азербайджанам. Да таго ж армяне найвернейшыя саюзнікі Расіі ў рэгіёне. Масква можа праводзіць тут палітыку па прынцыпе «падзяляй і пануй».

Паслядоўная палітыка прэзідэнта Пуціна дае вынікі – тэндэнцыі аддзялення ў занадта вольналюбівых рэгіёнах Расіі аказаліся спыненыя. Некалькі гадоў таму разважалі пра магчымасць выйсця з Расійскай Федэрацыі Татарстана ці Башкірыі, але сёння ніхто не ўспрымае лакальныя амбіцыі сур'ёзна. Бачачы рашучасць Масквы, мясцовыя парламенты па чарзе ліквідуюць рашэнні, якія маглі б сведчыць аб вялікай самастойнасці рэгіёнаў. Адначасова расіяне падтрымліваюць сепаратыстаў у непрыхільных да Масквы постсавецкіх краінах. ■

Пераклад з польскай мовы з часопіса *Wprost*, № 1

«За перамены» – новы штомесячны публіцыстычны бюлетэнь

Ірына МАРЫСКІНА

Першы нумар штомесячнага інфармацыйна-публіцыстычнага бюлетэня «За перамены» выдала аднайменнае Аршанскае аддзяленне гэтага грамадска-палітычнага руху.

У першым нумары выдання да чытачоў звяртаецца ягоны рэдактар Аляксандр Сталяроў з тлумачэннямі мэтаў стварэння народнага руху «За перамены», а таксама паведаміў аб складзе руху ў Оршы. У сваім бюлетэні Аршанскае аддзяленне руху мае намер пераканаўча і аргументавана тлумачыць насельніцтву прычыны наяўнай крызіснай сітуацыі ў краіне і шляхі выйсця з яе, весці праваўю асвету, расказваць пра найважнейшыя грамадскія і культурныя падзеі ў рэгіёне, а таксама асвятляць вынікі парламенцкіх выбараў і ход падрыхтоўкі да надыходзячых прэзідэнцкіх выбараў. Тут таксама апублікаваная заява аршанскіх кандыдатаў у дэпутаты і арганізацыяў, з якімі ў канцы 2000 года яны звярнуліся да ўсіх дэмакратычных сілаў краіны з заклікам аб'ядноўвацца ў адзіны народны рух «За перамены».

Асноўная ж увага ў гэтым выпуску надзеная выбарам, якія адбыліся ў Оршы, паведамлена пра ўздзел гарадскіх і раённых уладаў у іх падрыхтоўцы, апублікаваны афіцыйныя звесткі і высновы назіральнікаў за правядзеннем выбараў. З апублікаванага матэрыялу чытач даведаецца, што на нарадзе ў Аршанскім гарвыканкаме, незадоўга да выбараў, інструктаж па фарміраванні грамадскай думкі ў выбаршчыкаў прайшлі святары ўсіх афіцыйна зарэгістраваных у Оршы канфесіяў. Праводзіла гэты інструктаж намеснік старшыні выканкама Валянціна Сіднякова.

Бюлетэнь «За перамены» выдаецца пры падтрымцы Цэнтра імя Філона Кміта накладам 299 асобнікаў і распаўсюджваецца бясплатна. ■

БелаПАН

Расіі не варта даваць грошы

Ірына СТАРЦАВА

Такое рашэнне прыняў абраны прэзідэнт ЗША Джордж Буш-малодшы.

У суботу ва ўплывовай амерыканскай газеце *The New York Times* з'явілася інтэрв'ю з новым гаспадаром Белага дома. Джордж Буш паведаміў, што збіраецца істотна перагледзець дзейнасць адміністрацыі свайго папярэдніка Біла Клінтана і перапыніць рэалізацыю некаторых найбольш амбітных яе праектаў.

Сярод ініцыятываў Дж.Буша – спыніць нарэшце велізарную фінансавую патрымку Расіі. Сапраўды, нашто ахвяраваць грошы таму, хто цябе перыядычна лае і змешвае з брудам, а таксама час ад часу пачынае пагражаць ядзернай зброяй?

Цяпр ЗША будуць рэалізоўваць навейшы падыход да Расіі, заявіў Дж.Буш. Грошы, што выдзяляюцца на яе пераход да рынкавай эканомікі, будуць жорстка лімітаваны. Іхняе выдзяленне залежыць ад той палітычнай лініі, што будзе праводзіць Расія.

Джордж Буш негатыўна ацэньвае той факт, што на працягу апошніх 8 гадоў, пакуль Б.Клінтан быў прэзідэнтам, ягоная адміністрацыя выдзяляла істотную фінансавую дапамогу Крамлю, каб паставіць Расію на шлях да рынкавай эканомікі. Калі атрымаецца, Дж.Буш гатовы цалкам спыніць запампоўванне грошай амерыканскага падаткаплацельшчыка ў Маскву. Выключэнне будзе зробленае толькі для тых сродкаў, што ідуць на ядзернае раззбраенне.

Рэжым «строгай дыеты» для Расіі, на думку амерыканскага прэзідэнта, трэба трымаць да таго часу, пакуль ягоны расійскі калега Уладзімір Пуцін не пераможа карупцыю і не правядзе глабальных і дзейных рэформаў у галіне эканомікі і заканнасці.

«Амерыцы цяжка дагадзіць Расіі, — сказаў Дж.Буш. — Асабіста мне здаецца, што мы не хочам пазычаць грошы і/або заахвочваць некага, каб ён пазычаў грошы той сістэме, дзе загады цэнтра ніколі не выконваюцца». Па ягоных словах, намеры Крамля заахвоціць прадпрымальніцтва і распаўсюдзіць рынкавыя ўзаемаадносіны ні да чаго не прывялі.

Па звестках статыстычнага ведамства ЗША, Амерыка выдаткавала ўжо прыкладна 2,3 мільярда долараў з 1992 года на распаўсюджанне дэмакратыі, верхавенства закона і рынкавых рэформаў у Расіі. Апроч таго, ЗША з'яўляецца асноўным пайшчыкам у міжнародных фінансавых арганізацыях – такіх, як Міжнародны валютны фонд і Сусветны банк. Гэтыя ўстановы ўжо выдалі Расіі крэдытаў на 30 мільярдаў долараў.

Такім чынам, калі Амерыка пачне праводзіць гэтую новую палітыку ў дачыненні да Масквы, то Расія апынецца ў такім самым стане, у якім ужо колькі гадоў знаходзіцца Беларусь. Наша краіна амаль не атрымоўвае ні заходніх крэдытаў, ані дапамогаў – з-за актыўнага супрацьдзеяння дэмакратыі і рынкавым рэформам. Расія, канешне, мае большую скарбонку, чым Беларусь, але без дапамогі Заходу яе цалкам можа напаткаць новы глабальны эканамічны крызіс. ■

Дзе судзіць Мілошавіча?

Міхась КАРПОВІЧ

Усё больш вышэйшых чыноўнікаў у Югаславіі схіляюцца да таго, што былога дыктатара Слабадана Мілошавіча трэба судзіць. Калі не ў Гаазе, дык у Бялградзе.

Апошнім часам заявы пра суд над былым дыктатарам зрабілі міністр замежных справаў Югаславіі Зоран Жыўкавіч і міністр юстыцыі Мамчыла Грубач.

Па словах З.Жыўкавіча, усе афіцыйныя асобы, якія абвінавачваюцца ва ўчыненні ваенных злачынстваў, у тым ліку і былы прэзідэнт Югаславіі Слабадан Мілошавіч, мусяць прадстаць перад судом. Гэта быў ягоны адказ на неаднаразовыя патрабаванні Гаагскага Міжнароднага трыбунала па ваенных злачынствах у былой Югаславіі. Галоўны пракурор трыбунала Карла дэль Понтэ заявіла, што збіраецца 23 студзеня асабіста наведаць Бялград і намагчыся выдачы С.Мілошавіча.

Як вядома, цяперашні прэзідэнт Югаславіі Ваіслаў Каштуніца выступае супраць выдачы свайго папярэдніка міжнароднаму трыбуналу, бо канстытуцыя СРЮ не прадугледжвае гэтага.

Дарэчы, у мінулую суботу ў Ваіслава Каштуніцы і Слабадана Мілошавіча адбылася сустрэча – першая пасля правядзення выбараў, калі С.Мілошавічу была нанесеная параза.

А яшчэ ў пятніцу М.Грубач зрабіў заяву, што паколькі Гаагскі трыбунал – міжнародны і з'яўляецца адным з органаў Аб'яднаных Нацыяў, то ягоныя рашэнні стаяць вышэй за югаслаўскія законы, і таму нават югаслаўская канстытуцыя не можа перашкодзіць выдачы былога дыктатара трыбуналу.

Яшчэ адна цікавая навіна з'явілася ў мінулую пятніцу і не была абвергнутая да сённяшняга дня – жонка Слабадана Мілошавіча Мір'яна Маркавіч вылецела ў Маскву, і дата яе вяртання «адкрытая». Гэта значыць, што яна можа не вярнуцца на радзіму ніколі. ■

Літва палюе на нацыстаў

Міхась КАРПОВІЧ

85-гадовы Антанас Гецас, які цяпер жыве ў Вялікабрытаніі, можа быць выдадзены Літве, дзе яго чакае крымінальны пераслед як нацысцкага злачынца. Пра гэта ў мінулы аўторак паведаміла пракуратура Літвы.

«Мы плануем абвінаваціць яго ва ўчыненні 10 крымінальных эпізодаў», — заявіў агенцтву Reuters кіраўнік аддзела па асобых расследаваннях Рымвідас Валентукевічус. «Кожны эпізод – гэта ўдзел у забойстве цывільнага насельніцтва і габрэяў у Літве і Беларусі».

Па словах Р.Валентукевічуса, абвінавачванне можа быць падрыхтаванае на працягу двух месяцаў або нават хутчэй, і пасля ў Вялікабрытанію будзе накіраваны запыт на экстрадыцыю. На сённяшні дзень А.Гецас жыве ў г. Эдынбург, Шатландыя.

Вядомы Цэнтр Сымона Візенталя, які ўжо некалькі дзесяцігоддзяў палюе на нацыстаў, паведаміў, што абвінавачвае Антанаса Гецаса ва ўчыненні генацыду тысячаў габрэяў у Літве і Беларусі падчас Другой сусветнай вайны.

А.Гецас, у сваю чаргу, абвяргае ўсе абвінавачванні, з якімі ён упершыню сутыкнуўся яшчэ ў 1986 годзе.

У 1992 годзе Шатландскае тэлебачанне абвінаваціла А.Гецаса, што той узначальваў асобны паліцэйскі батальён, які ўчыняў ваенныя злачынствы ў акупаваных нацыстамі Літве і Беларусі. Тады былы нацыст падаў у суд на тэлебачанне, але прайграў яго. Суддзя на тым працэсе, лорд Мілішан, заявіў, што для яго стала відавочна – А.Гецас прымаў удзел у шматлікіх забойствах і «учыняў ваенныя злачынствы супраць невінаватых грамадзянаў».

Летась літоўская пракуратура заяўляла, што ёй не хапала дастаткова матэрыялу, каб прыцягнуць Антанаса Гецаса да судовай адказнасці, але справа супраць яго працягвала расследавацца.

Рымвідас Валентукевічус не паведаміў, ці атрымала пракуратура з таго часу новыя сведчанні супраць былога нацыста, але заявіў, што ягонае ведамства мае «архіўныя дакументы і сведчанні відавочцаў» супраць А.Гецаса.

Аддзел па асобых расследаваннях Генеральнай пракуратуры Літвы займаўся расследаваннем гэтай справы з лютага 1999 года, калі цэнтр Сымона Візенталя заклікаў Літву патрабаваць выдаць ёй або асудзіць завочна трох ваенных злачынцаў, сярод якіх быў і Антанас Гецас.

Літва распачала судовыя працэсу супраць двух нацысцкіх злачынцаў у 1998 і 1999 гадах, але абодва неўзабаве спыніліся – па хадайніцтве адвакатаў злачынцаў. Адвакаты сцвярджалі, што іхнія кліенты вельмі старыя і вельмі хворыя. Адзін са злачынцаў сапраўды ў хуткім часе памёр.

Статыстыка сведчыць, што за часы Халакоста ў Літве было знішчана больш за 90% габрэйскай абшчыны, якая да вайны складала 220.000 чалавек. У тым ліку, у Вільнюсе было забіта 55 з 60 тысяч габрэяў. ■

Шалёныя каровы разагналі міністраў

Міхась КАРПОВІЧ

Ва ўрадзе Германіі адбыліся змены – адразу два міністры сышлі ў адстаўку, бо не змаглі эфектыўна змагацца з распаўсюджаннем хваробы "каровінага шаленства", паведаміла агенцтва *Associated Press*.

Міністр аховы здароўя Андрэ Фішар і міністр сельскай гаспадаркі Карл Хайнц Фанке прызналі, што не змаглі годна абараніць краіну ад віруса губчатага энцэфаліту – менавіта так называецца панавуковаму гэтая хвароба, якая вядзе да гібелі людзей.

Вызваленыя пасады занялі адпаведна сацыял-дэмакратка Ула Шмідт і «зялёная» Рэната Кюнаст.

Канцлер Германіі Герхард Шродэр, які прадстаўляў новых чальцоў кабінета міністраў, паведаміў, што гэтыя апошнія адстаўкі паказалі, што ўся нямецкая сельскагаспадарчыя прамысловасць мусіць быць рэфармаваная, каб быць тварам да спажыўца.

Продаж нямецкай ялавічыны ўпаў больш чым удвая пасля таго, як першы выпадак «каровінага шаленства» ў Германіі быў зарэгістраваны паўтара месяца таму. Памылкі ўрада Германіі ў вырашэнні гэтай праблемы выклікалі крызіс. Было выяўлена ўжо больш за 10 кароваў, заражаных вірусам губчатага энцэфаліту.

На працягу апошніх гадоў Германія пераконвала, што жывёла, вырашчаная ў гэтай краіне, не можа хварэць на «каровіна шаленства».

Дарэчы, з сярэдзіны 90-х гадоў, калі пачала весціся такая статыстыка, больш за 80 чалавек ужо сканалі ў Вялікабрытаніі ад таго, што яны ўжывалі мяса, заражанае вірусам губчатага энцэфаліту. ■

Скокі вакол забітага журналіста

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Генеральны пракурор Украіны Міхайла Патэбенька паведаміў у мінулую сераду дэпутатам Вярхоўнай Рады, што цяпер з 99,66%-упэўненасцю можна сказаць – журналіст Георгій Гангадзэ забіты. Па ягоных словах, вынікі экспертызы з вывучэннем ДНК паказалі, што цела без галавы, якое было знойдзенае ў пачатку лістапада ў Таращанскім раёне Кіеўскай вобласці, хутчэй за ўсё належыць сыну Лэсі Корчак (маці Г.Гангадзэ).

Тым не менш, генеральны пракурор мяркуе, што адназначна казаць пра забойства журналіста яшчэ рана: Маўляў, тыя 0,34% даюць падставы верыць у тое, што Георгій Гангадзэ яшчэ жывы.

Агенцтва «Інтэрфакс-Украіна» пераказала тэкст прамовы генеральнага пракурора перад парламентарыямі. Па словах М.Патэбенькі, Бюро судова-медыцынскай экспертызы міністэрства аховы здароўя Украіны засведчыла: труп мужчынскага полу ўзросту 30-39 гадоў, рост 177-184 см. Маюцца аскепкавыя раненні ў раёне правага перадплечча і правай косці, якія ўзніклі пры жыцці і характэрныя для выбуховай траўмы з паражэннем металёвымі аскепкамі. Апроч таго, на асноўнай фаланзе левага мізінца былі выяўлены стары пералом, які не поўнасцю зарос, ад аскепка выбуховага прыстасавання, які потым быў выдалены. У 1992 годзе падчас асвятлення падзеяў на грузінска-абхазскай вайне Г.Гангадзэ сапраўды быў паранены такім чынам выбухнуўшай побач мінай.

Галава ў трупа была адсечаная вострым прадметам накшталт сякеры.

«Мы не губляем спадзявання, што Георгій жывы», – падкрэсліў М.Патэбенька. У шчырасці гэтага выказвання можна нават не сумнявацца.

Сапраўды, украінскім уладам вельмі хацелася б, каб журналіст раптам з'явіўся на публіцы – жывы і здаровы, сказаў бы: «Добры дзень, вось ён – я!» і з усмешкай распавёў пра сваё цудоўнае падарожжа куды-небудзь за мяжу.

Але цудаў не бывае. Аднойчы забіты не можа адрадзіцца зноў. Сітуацыя ва Украіне, ужо выключна напаленая, можа выбухнуць – і ніхто цяпер не зможа прадказаць, чым усё гэта скончыцца.

Улада Украіны і асабіста прэзідэнт Леанід Кучма аказаліся «замазаныя» ў гэтай справе па самыя вушы. Георгій Гангадзэ, кіраўнік незалежнай інтэрнэт-газеты «Українська правда» заўсёды знаходзіўся ў апазіцыі да ўлады, і ягоныя каментары і крытыка часта і балюча секлі кіраўнікоў украінскай дзяржавы – як цяперашніх, так і мінулых. Менавіта таму адной з версіяў знікнення журналіста 16 верасня 2000 года адразу стала «нейтралізацыя» ўладнымі структурамі. Потым, калі 3 лістапада ў Таращанскай лесапалассе былі знойдзены напаўзакапаны труп без галавы, ён быў ідэнтыфікаваны як парэшткі Г.Гангадзэ ягонымі сябрамі, але потым таямніча знік з морга. Тут таксама не абышлося без рукі ўладаў – і яны праз пэўны час прызналі гэта, прад'явіўшы труп.

Галоўны скандал пачаўся крыху пазней – калі былы афіцэр Службы бяспекі Украіны, маёр Мікола Мельнічэнка публічна абвінаваціў прэзідэнта Украіны Леаніда Кучму ў арганізацыі знікнення журналіста і яго магчымай ліквідацыі. Сам М.Мельнічэнка знаходзіцца цяпер за мяжой, «у адной з еўрапейскіх краінаў», але праз спікера Вярхоўнай Рады, лідэра Сацыялістычнай партыі Украіны і асабістага ворага Леаніда Кучмы Аляксандра Мароза ён перадаў магнітафонныя стужкі, якія нібыта былі таямніча запісаныя ў кабінеце Л.Кучмы падчас ягоных сустрэчаў з кіраўнікамі сілавых ведамстваў. На стужках чалавек, «вельмі падобны да Л.Кучмы», патрабуе «прыняць меры» ў дачыненні да Г.Гангадзэ.

Як паведаміў сам М.Мельнічэнка, ён патаемна рабіў запісы размоваў у прэзідэнцкім кабінеце, бо лічыў, што Л.Кучма – злачынец, і што ягоныя злачынныя загады неабходна фіксаваць для суда і гісторыі.

Натуральна, што ўсе «героі» стужак М.Мельнічэнкі адмаўляюць іхнюю сапраўднасць. Тым больш, што, згодна ім, атрымліваецца, што ўсе яны не могуць звязаць двух словаў па-ўкраінску без выкарыстання рускай мацяршчыны. Генеральны пракурор Міхаіл Патэбенька заявіў у сераду, што, паводле экспертызы, «стужкі Мельнічэнкі» былі змантаваныя, і таму не могуць быць выкарыстаныя ў якасці доказу злачыннай дзейнасці Л.Кучмы і ягоных памагатых.

Тым не менш, М.Мельнічэнка крок за крокам абнародвае ўсё новыя запісы з новымі «героямі» на прыёме ў прэзідэнта і абяцае неўзабаве вярнуцца на радзіму, нягледзячы на тое, што супраць яго была ўзбуджаная крымінальная справа за паклёп.

Ва Украіне цяпер больш вераць М.Мельнічэнку, чым Л.Кучме. Ужо некалькі разоў у краіне адбываліся масавыя маніфестацыі з патрабаваннем да прэзідэнта сысці ў адстаўку. У мінулую сераду новая дэманстрацыя заклікала да адстаўкі ўжо генеральнага пракурора – М.Патэбенькі – за тую пасіўнасць, што праявіла пракуратура падчас расследавання справы Г.Гангадзэ.

Незадаволены таксама дзейнасцю пракурора і парламент. Тры праекты рэзалюцыі з чатырох па ходзе расследавання справы Г.Гангадзэ тры прапанавалі выказаць недавер М.Патэбеньку.

А маці журналіста Лэся Корчак-Гангадзэ 9 студзеня – за дзень да выступу М.Патэбенькі ў парламенце – падала на яго і яго намесніка ў суд. Яна абвінавачвае пракурора ў наўмысным замаруджванні расследавання справы Г.Гангадзэ, а таксама ў непрадстаўленні ёй як бліжэйшай сваячцы зніклай асобы несакрэтнай інфармацыі пра ход расследавання. ■

Кітай выходзіць на арбіту

Ірына СТАРЦАВА

У мінулую сераду Кітай вывеў на каляземную арбіту аўтаматычны касмічны карабель «Шэнчжоў», паведаміла агенцтва *Reuters*. Гэта ўжо другі арбітальны апарат, які Кітай запускае самастойна. Хутка Кітай ператворыцца ў сапраўдную касмічную дзяржаву.

Праграма палёта разлічаная на некалькі дзён і прадугледжвае розныя эксперыменты ў галіне фізікі, астраноміі, біялогіі і інш. Дарэчы, у бліжэйшы час плануецца запуск у космас на борце аналагічнага касмічнага карабля кітайскага касманаўта.

Цікава, што хоць кітайская касмічная праграма налічвае ўжо трыццаць гадоў, першы запуск касмічнага карабля адбыўся ўсяго 14 месяцаў таму. Такі маленькі разрыў паміж двума запускамі сведчыць пра істотнае паскарэнне працаў. За апошнія некалькі гадоў Кітай набыў у Расіі шэраг касмічных тэхналогіяў, а таксама падрыхтаваў некалькі сваіх касманаўтаў у Звёздным гарадку. Магчыма, што цяпер яны самі кіруюць працэсам навучання будучых касманаўтаў у самім Кітаі. ■

Казахстан рыхтуе ордэн Назарбаева

Міхась КАРПОВІЧ

У Казахстане ў хуткім часе будзе ўведзены ордэн імя любімага прэзідэнта Нурсултана Назарбаева. Пра гэта паведаміла агенцтва «Інтерфакс» са спасылкай на прэс-службу ніжняй палаты казахстанскага парламента.

Ініцыятарам праекта выступіў урад краіны. Было прапанавана, каб закон аб увядзенні новай узнагароды – «Ордэна першага прэзідэнта Нурсултана Назарбаева» – пачаў сваё дзеянне з пачатку новага тысячагоддзя – з 1 студзеня 2001 года.

Законапраект прадугледжвае, што ўзнагароджваць ордэнам Назарбаева будуць «за асаблівыя заслугі ў дзяржаўнай і грамадскай дзейнасці, якая спрыяе станаўленню, квітненню і праслаўленню Рэспублікі Казахстан». Ордэнаносцамі могуць стаць не толькі грамадзяне Казахстана, але таксама лідэры і кіраўнікі ўрадаў іншых дзяржаваў.

Новы ордэн будзе прыроўнены да найвышэйшых дзяржаўных узнагародаў і будзе адпавядаць па рангзе галоўнаму ордэну краіны «Айчына». Імёны будучых кавалераў ордэна плануецца заносіць у асаблівую, кнігу славы. Уладальнікі іншых узнагародаў на такі прывілей разлічваць не могуць.

Цяпер законапраект знаходзіцца ў меджлісе (ніжняй палаце парламента) на разглядзе камітэта па сацыяльна-культурным развіцці. Пасля прыняцця закона парламентам яго мусіць падпісаць прэзідэнт, чыя выява абавязкова будзе на новым ордэне. Усе ўпэўненыя, што Н.Назарбаеў ні за што не адмовіцца падпісаць такі закон. ■

Нет прописки — нет подарков

Наталья РАДИНА

Первый минчанин нового тысячелетия — Сережа Латушкин. Он появился на свет в 2 часа 15 минут 1 января. Но вопреки неоспоримой очевидности Мингорисполком назвал первым другого ребенка. Ему и достались обещанные властями подарки. А Сережу не одарили из-за отсутствия у его матери столичной прописки.

Вера Лобас и Сергей Латушкин очень боялись потерять Сережу. Полтора года назад у них родился ребенок с пороком сердца, он прожил два дня. Но в новогоднюю ночь в роддоме № 7 Вера Лобас с Божьей помощью родила здорового мальчика весом 3.270 г.

Утром врачи поздравили роженицу, чей ребенок возглавил список самых юных минчан третьего тысячелетия. Так что, по их мнению, если не квартира, то телевизор или холодильник Сереже от Мингорисполкома достанутся обязательно. И сделает такой новогодний подарок сам недавно назначенный «мэр» столицы Михаил Павлов. Но из минского городского головы Дед Мороз получился неважный — поздравлять мам он приехал 5 января.

В этот день Веру и ее младенца уже выписывали из роддома, а обещанного подарка от Минского горисполкома все не было. Когда Вера уже собралась уезжать, медсестра шепотом попросила женщину подняться на четвертый этаж. Вера удивилась, что ее, мать, родившую первого минчанина XXI, ***вот так*** приглашают на церемонию вручения подарков от Мингорисполкома. Еще большее удивление она испытала поднявшись. Главврач, увидев ее, прошипела: «А вы что здесь делаете?»

Вере Федоровне там действительно нечего было делать. Оказалось, что, по мнению главы Мингорисполкома, первым в Минске родился не ее Сережа. Михаил Павлов вручил телевизор не ей, а Зинаиде Кухаревой, родившей сына Владислава в 4 часа 23 минуты. В ходе развития событий Вера Лобас наблюдала, как «мэр» одаривал телевизорами, холодильниками и пылесосами женщин, родивших своих младенцев гораздо позднее. Поздравили женщину, родившую 1 января в 12.45.

Ей же, онемевшей от удивления и обиды, главврач посоветовала уйти в палату. Туда ей и принесли комплект постельного белья за 8 тысяч рублей. Вот и все, что получил первый минчанин третьего тысячелетия Сережа Латушкин от Михаила Павлова, мэра белорусской столицы. Никчемность подарка мэрия объяснила тем, что у Веры Лобас отсутствует минская прописка. Хотя подарок предназначен не ей, а младенцу, у которого прописка есть.

Фота Ул. ШЛАПАКА

У Веры Федоровны действительно нет столичной прописки, хотя родилась она в Минске, шесть лет после смерти отца училась в минской школе-интернате №5 г.Минска. Потом уехала к мужу в Гомельскую область, но он погиб, оставив Веру одну с четырьмя детьми. Два года назад она вышла замуж за минчанина Сергея Латушкина. Но прописать многодетную мать в двухкомнатной квартире Сергея, где кроме него живут его мать, брат и сестра, невозможно. Поэтому сегодня Вера с детьми и мужем Сергеем вынуждены жить у родственников.

Уже через 9 дней, не окрепнув после родов, Вера была вынуждена выйти на работу. Сегодня она на морозе торгует с лотка фруктами. Нужно зарабатывать деньги, чтобы прокормить пятеро детей. За Сережей присматривают старшие дети. Хоть какой-то поддержки со стороны властей женщина не ждет. Знаменитой она стала только среди коллег по работе. Только они, наверно, и знают, кто на самом деле стал первым минчанином третьего тысячелетия...

Акция с вручением телевизоров и холодильников первым младенцам тысячелетия, по идее, должна была прибавить новому главе Мингорисполкома популярности. Вместо этого Михаилу Павлову грозит репутация сегрегатора, который даже новогодних рожениц умудрился поделить на ***своих и чужих,*** и бюрократа, для которого минчанка без прописки – пустое место. Поэтому неудивительно, что Михаил Павлов не смог понять суть события — Сережа Латушкин родился в Минске, в минском роддоме раздался его первый крик и будь он хоть гражданином Канады, Перу или Чечни все равно он родился в столице Беларуси ***первым.*** ■

ІНТЭРФАКС

Людзьмі створаная мадыфікаваная малпа

Амерыканскія вучоныя распрацавалі тэхналогію, якая дазваляе ствараць малпаў, чый арганізм здольны імітаваць захворванні чалавека. Па словах аўтараў вынаходніцтва (вучоных з Рэгіянальнага цэнтра даследавання прыматаў штата Арэгон) гэты эксперыментальны крок у сферы распрацоўкі метадаў барацьбы супраць найбольш небяспечных захворванняў чалавека.

Даследчыкі абвясцілі, што ім удалося ўвесці ў ДНК зародка малпы-рэзуса звычайныя гены-маркеры (узятыя ад медузы). Гэтая тэхналогія дазваляе здзяйсняць больш значныя змены ў арганізме малпаў. У прыватнасці, можна будзе прымусіць арганізм малпы імітаваць уздзеянне віруса СНІД на чалавека.

Падобныя генетычна мадыфікаваныя жывёліны могуць стаць болей эфектыўнымі паддоследнымі, чым мышы і мухі, якіх выкарыстоўваюць у цяперашніх лабараторыях. Генетычна мадыфікаванай малпе далі імя Эндзі, абыгрываючы англійскую назву дэзаксірыбануклеінавай кіслаты (DNA), сказаную справа налева. ■

СВЕДЧАННЕ

Врачебное заключение

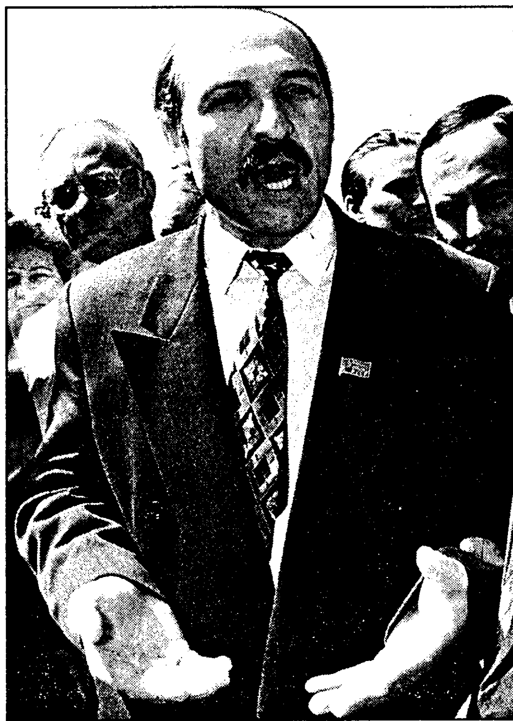
В опубликованном в предыдущем номере газеты материале «Врачебное заключение» оказалось пропущено начало раздела об анализе личностной аномальности освидетельствуемого. Ниже мы печатаем текст пропуска.

Структура и анализ личностной аномальности

Анализ биографии обращает внимание на то, что более 2-3-х лет (а зачастую и нескольких месяцев) Лукашенко (здесь и далее — Л.) ни на одном месте работы не удерживался, что связано с проблемами поддержания нормальных взаимоотношений с коллективом, социальной группой, прежде всего на эмоциональном уровне, а также неспособностью подчиняться существующим социальным нормам и субкультурным стереотипам.

Александр ФЕДУТА, бывший начальник Управления общественно-политической информации Администрации Президента:

«Обычно до этого *(до избрания президентом. — **АВТ.**)* подтверждалась анекдотическая фраза, приписываемая молвой его супруге, Галине Родионовне: «Его нигде больше двух лет не держали». (34, стр.262).

Любопытно, что даже на посту президента РБ до возникновения конфликта с ближайшим социальным окружением (Верховный Совет, Конституционный суд, Центризбирком), вынудившего Л. пойти на целый ряд грубых нарушений закона, необходимых для удержания власти, прошло около двух лет.

Невозможность длительно удержаться на одном месте работы, а также частая смена профиля деятельности говорит о периодах дезадаптации в профессиональной сфере (непосредственно по специальности педагога отработал только три месяца). Временами отмечаются эпизоды социальной дезадаптации (например, переход на менее социально значимую работу ответственного секретаря Шкловского районного общества «Знание» с должности инструктора Октябрьского райисполкома г.Могилёва, второй эпизод службы в армии, избиение тракториста). Отмечается постоянная семейная дезадаптация (не проживает с женой, но и не оформляет развода, не носит обручальное кольцо).

Данные о детском возрасте весьма немногочисленны. С высокой степенью вероятности можно предположить тяжёлые психологические условия формирования, с учётом субкультурных стереотипов восточно-белорусских деревень по отношению к незаконнорожденным, а также низким материальным достатком неполной семьи.

Александр ФЕДУТА:

«Перед нами классический тип закомплексованного сельского мальчишки, безотцовщины или, как говорят в белорусских деревнях, «байструка». Он родился в 1954 году, когда деревня не успела еще толком оправиться после войны и от голода, и от страха. Лишний кусок хлеба в такой семье попросту невозможен, да и опасность потерять убогий достаток была вполне реальной». (34, стр.260). Также не исключена и психопатологическая отягощенность по отцовской линии. Кроме того, не до конца прояснённым остается вопрос о национальной принадлежности Л.

«Со всей убедительностью следует огромная роль в генезе психопатий семейного неблагополучия». (6, стр.235). По имеющимся данным, в школе учился ровно, выделялся упорными занятиями спортом, однако сколько-нибудь значимых успехов ни в учёбе, ни в спорте не добился (начальные признаки формирующейся гиперкомпенсации).

По устным свидетельствам однокурсников, во время учёбы в Могилёвском пединституте с сокурсниками не общался, друзей практически не имел, отличался утрированно принципиальным характером, мелочностью, воинственно-щепетильным отношением к вопросам, связанным с правами собственной личности, что не соответствовало реальной ситуации.

Показателен эпизод, описанный соседом А.Лукашенко по студенческому общежитию: при замене белья получив рваную простынь, Л. более часа доказывал кастелянше общежития, что она халатно относится к своим профессиональным обязанностям и этим портит ему жизнь.

Первый раз попал в поле зрения психиатров после окончания пединститута, когда, явившись на прием к первому секретарю обкома партии, Л. упорно просил назначить его председателем колхоза, ссылаясь на свое сельское происхождение и знание особенностей ведения хозяйства. Л. обещал сделать доверенный ему колхоз передовым. Со слов одного из руководителей Могилевской областной психиатрической больницы, тогда же Л. был направлен на освидетельствование. Ему был выставлен диагноз «мозаичная психопатия».

Данный эпизод был интерпретирован как проявление сверхценных идей и была заведена амбулаторная карта, в которую впоследствии попали сведения о том, что Л. был комиссован из армии по ст.7б с тем же диагнозом в 1982 году с должности замполита в/ч 04104. Известно, что никакими серьезными соматическими заболеваниями Л. не страдает, что является косвенным подтверждением изложенного факта.

В период 1977-78 гг. директор Могилевского облпищеторга, где Л. тогда работал секретарем ВЛКСМ, обратился к начмеду МОПБ с просьбой о психиатрическом освидетельствовании Л. в связи с тем, что тот собирает любые малозначительные факты нарушений производственного процесса и трудовой дисциплины, пытаясь их представить в качестве доказательства якобы раскрытой им мафиозной структуры. Л. в тот период отличался неадекватным поведением (игнорировал социальные нормы и субкультурные стереотипы своей социальной группы), общался преимущественно с грузчиками и низкоквалифицированными рабочими, весьма успешно манипулируя ими с целью вовлечения в борьбу против администрации. Был рекомендован на перевод в райисполком администрацией облпищеторга (по всей имеющейся информации, такой шаг администрации был продиктован желанием избавиться от Л. как источника многочисленных конфликтов).

Однако и на новом месте работы Л. не смог удержаться по тем же причинам. Косвенным подтверждением неспособности Л. поддерживать нормальные служебные взаимоотношения является его перевод с перспективной и престижной должности инструктора Октябрьского райисполкома г.Могилёва на работу ответственным секретарем общества «Знание» в г. Шклов.

Медицинская карта больного Л. была похищена из архива МОПБ в период проведения президентских выборов (между первым и вторым турами голосования) тогдашним начмедом психбольницы Сакадынцем О.С. и работником облздрава Ореховским, свидетелями чего были сотрудники психбольницы. Сразу после прихода Л. к власти г-н Ореховский назначается зам.министра здравоохранения РБ, а г-н Сакадынец становится зам. начальника облздравотдела.

В качестве еще одного аргумента в пользу того, что Л. сталкивался с деятельностью психиатров на личном опыте в качестве пациента, можно рассматривать случай с министром обороны РБ Чумаковым.

В 1998 году, при освидетельствовании лечкомиссией министра обороны РБ Чумакова у него было выявлено психическое заболевание, несовместимое не только с руководством, но и вообще со службой в рядах Вооруженных сил. Реакции на заключении комиссии о необходимости выхода министра обороны на пенсию по состоянию здоровья не последовало, хотя неосведомленность Л. в данном вопросе представляется крайне маловероятной.

В следующем году в состав медицинской комиссии психиатр включен не был, в результате чего комиссия не смогла ни подтвердить, ни опровергнуть выставленный диагноз.

Анатолий НЕЗВАНОВ, «Белорусская деловая газета»:

«По словам бывшего начальника медицинской службы Главного штаба Вооруженных сил полковника Мелюшко (он возглавлял межведомственную комиссию по медицинскому обследованию), медики забили тревогу еще в 1998 году. Однако по каким-то причинам те, кому положено принимать подобные кадровые решения, их не услышали. Спустя год, в декабре 1999-го, во время обследования неутешительный диагноз вновь был подтвержден. По данному факту Советом безопасности на имя главы государства была даже подготовлена соответствующая докладная записка. Мы не располагаем информацией о том, какова была реакция президента. Заметим лишь, что во время заседания коллегии министерства обороны, которое состоялось в начале марта, Александр Лукашенко среди прочих вопросов затрагивал и эту проблему. Как сообщают наши источники в военном ведомстве, на этом совещании генералитета президент публично заявил, что все слухи о болезни Чумакова — инсинуации. При этом он обвинил одного из высокопоставленных чиновников минобороны в заговоре. Дескать, нечего друг друга подсиживать...» (20)

После публикации данной статьи в «Белорусской деловой газете» разгорелся громкий скандал в независимой прессе, который затем благополучно затих. Однако осталось несколько вопросов: кто именно из психиатров выставил диагноз и что с ним произошло далее? Осматривал ли он хоть раз Л.? И самый интересный — чем объяснить реакцию отрицания очевидных фактов со стороны Л.? Вполне логично предположить, что сам Л. ранее сталкивался с проблемами из-за состояния своего психического здоровья и боится создавать прецедент.

Далее по тексту публикации (см. номер за 12 января). ■

обнаруживается крайняя склонность к манипулятивным методикам и высокая способность к их осуществлению. Мышление гражданина Лукашенко А.Г. носит аффективный характер, мир им воспринимается как враждебный, а происходящие события интерпретируются с точки зрения глобального заговора, направленного против него.

Личностные особенности гражданина Лукашенко А.Г. в случае его дальнейшего нахождения у власти, с учетом клинической динамики, которая наблюдалась в последние 6 лет, с высокой степенью вероятности способны привести к массовому террору и установлению в стране абсолютно ничем не ограниченной личной власти.

Все вышеизложенное, а также непосредственная опасность, грозящая гражданам Республики Беларусь и всему мировому сообществу в случае дальнейшего нахождения Лукашенко А.Г. на посту Президента Республики Беларусь, вынуждают меня довести до сведения широкой общественности ставшие мне известными сведения медицинского характера.

Дмитрий Щигельский,
врач-психиатр.

ЭКСПРЭС

Прогнозы, долги, расчеты

Андрей КАРПОВИЧ

На фондовом рынке США — очередной обвал

Первые торги нового, 2001 года на американском фондовом рынке не принесли ожидаемого облегчения. Вместо того, чтобы оставить позади плохие воспоминания и с новыми силами начать рост, индекс высокотехнологичных компаний *NASDAQ* провалился в очередной раз, достигнув минимального за последние 22 месяца значения. Подобного на Уоллстрит не было почти два года.

Не лучше обстояли дела и на бирже, где котируются акции ведущих промышленных компаний. Главный показатель деловой активности Америки — индекс *Dow Jones* снизился сразу на 140 пунктов (-1,30%). Почти на 10% подешевели в цене акции *General Electric*, а также компании *Boeing*.

Западные аналитики во главе с финансистом Джорджем Соросом уже предрекают возможность повторения мирового финансового кризиса 1998 года.

Действующая нормативно-правовая база применения индексов стоимости строительно-монтажных работ морально устарела

Анализ проводимых в течение 2000 года проверок правильности применения индексов изменения стоимости строительно-монтажных работ выявил не всегда квалифицированную работу экономических служб предприятий, ответственных за вопросы ценообразования.

Действующая нормативно-правовая база морально устарела, производственные мощности загружены на 40-50%. Как сообщает «Транспортный вестник», для исправления этих и других негативных явлений Комитет по автомобильным дорогам планирует ввести в действие с 1 января 2001 года некоторые новшества в экономической политике.

В целях экономии средств дорожного фонда и недопущения необоснованного роста цен, а также учитывая, что индексы изменения стоимости дорожных работ не заинтересовывают подрядные организации в снижении издержек производства, комитет планирует осуществить переход на новую систему формирования стоимости дорожных работ, предусматривающую расчеты между заказчиком и подрядчиком за этапы выполненных работ.

Сусветны банк за скарачэнне льготаў

У сакавіку Сусветны банк (СБ) прапануе праект новай стратэгіі супрацоўніцтва з Беларуссю на бліжэйшыя 3 гады.

Калі цяперашняя дамова аб супрацоўніцтве, якая была прынятая напрыканцы 1998 года, з'яўляецца дакументам «для службовага карыстання», дык новы праект плануецца вынесці на абмеркаванне грамадства.

Плануецца, напрыклад, правесці рэформу сістэмы сацыяльнай абароны. Паводле словаў пастаяннага прадстаўніка СБ Сяргея Куліка, «размова тут вядзецца аб пераглядзе сістэмы льготаў, якая існавала ў Савецкім Саюзе і дасталася ў спадчыну Беларусі. Без кардынальнай змены падыходаў, пераарыентацыі бюджэту і інвестыцыяў у асноўны вытворчы капітал мы ставім пад пагрозу развіццё краіны і дабрабыт нашых дзяцей. Таму трэба перагледзець сённяшнюю сістэму, бо львіная доля бюджэту выдаткоўваецца на сацыяльныя патрэбы». ■

Смецце назаўсёды

Кірыла ПАЗЬНЯК

Адна з самых відочных і турботных праблемаў буйных гарадоў – смецце. Дакладней, як яго збіраць і куды дзяваць. Мінск тут не выключэнне. У беларускай сталіцы штогод з'яўляецца да 600 тысяч тонаў побытавых адходаў і звыш 20 мільёнаў тонаў прамысловых парэшткаў.

Што да побытавага смецця, то яго зборам са смеццеправодаў і каналізацыяў, а потым утылізацыяй займаюцца адмысловыя службы камунальнага ўпраўлення Мінгарвыканкама. Напрыклад, за мінулы год імі было зліквідавана (гэта значыць, пераапрацавана альбо проста адпраўлена на звалкі) 400 тысяч тонаў поліэтылену, 4 тысячы тонаў макулатуры, 15 тысяч тонаў шкла, 20 тысяч тонаў тэкстылю (лахмачча).

Побытавыя адходы скідаюцца ў асноўным на Трасцянецкую і Паўночную звалкі. Між тым Трасцянецкая звалка, што дзейнічае з 50-ых гадоў і ўзвышаецца зараз над зямлёй на некалькі дзесяткаў метраў, ужо даўно ператварылася ў зону экалагічнага бедства. Справа ў тым, што раней сюды вывозіліся не толькі побытавыя, але і прамысловыя сурагаты, у тым ліку самых высокіх класаў шкоднасці, а ў выніку бактэрыяльнай заражанасці тамтэйшай глебы ёсць немалая пагроза атручання пітной вады. Між тым Трасцянецкая звалка месціцца зусім побач з Мінскам, а паводле плана будаўнічага развіцця горада ў хуткім часе яна магла б апынуцца ўжо ў межах сталіцы. Аднак, як паведаміў начальнік камунальнага ўпраўлення Мінгарвыканкама Уладзімір Калодка, у бліжэйшыя 2 гады звалку плануецца закрыць. Такое рашэнне чакалася даўно і з маральных вымогаў, бо звалка знаходзіцца на касцях: у вайну тут расстрэльвалі ахвяраў канцлагера «Трасцянец».

Спецыялісты даводзяць, што на тую колькасць камунальных адходаў, якую пакідаюць за сабой менчукі, у горадзе павінны працаваць па ідэі некалькі смеццепераапрацоўчых заводаў. Аднак дзейнічае ўсяго толькі адзін — «Экарэс», які размешчаны ў мікрараёне Шабаны. Справа ў тым, што дадатковыя магутнасці і не патрэбныя: для пераапрацоўкі смецця на нейкія карысныя рэчывы яно павінна збірацца селекцыйным метадам.

Фота Ул ШЛАПАКА

У нас у смеццеправоды патрапляе абсалютна ўсё без разбору. Але тое, што атрымліваецца пасля пераапрацоўкі са смецця, якое змяшчае, напрыклад, ртутныя лямпы, акумулятары і батарэйкі, нікуды не прыдатнае – высокая ступень утрымання соляў металаў усё адно застаецца.

Усе эксперыменты наладзіць раздзельны збор побытавых адходаў мінулымі гадамі цалкам праваліліся. У тых сталічных кварталах, дзе камунальшчыкі ставілі спецыяльныя кантэйнеры пад самага рознага кшталту адходы, на падзел смецця, так бы мовіць, на віды людзі забываліся праз некалькі тыдняў і зноў вярталіся да смеццеправодаў. У Еўропе раздзельны збор наладжаны. Уладзімір Калодка тлумачыць гэта тым, што, па-першае, там усё жытло пераважна індывідуальнае, а па-другое, нават у шматпавярховікаў ёсць гаспадары, якія адказваюць у тым ліку і за вываз смецця, «а ў нас у доме гаспадара няма, усё вакол калгаснае, усё вакол маё, і няма з каго спытаць».

Часткова тым не менш раздзельны збор побытавых адходаў паспрабуюць арганізаваць. Сёлета мяркуецца падпісаць дамовы на гэты конт з насельніцтвам, што пражывае ў прыватным сектары. Разам з тым мінскія ўлады збіраюцца павялічыць колькасць прыёмных пунктаў гэтак званай другаснай сыравіны. Па словах У.Калодкі, увесь спадзеў у арганізацыі раздзельнага збору смецця на бамжоў і малазабяспечаныя слаі насельніцтва, у прыватнасці, на пенсіянераў. Тым больш што апошнім часам макулатуру, старое адзенне, ламачча «людзі нясуць», бо «ўсё больш бяднеюць». А расцэнкі на другсыравіну зараз такія: за адзін здадзены кілаграм макулатуры можна зарабіць 48 рублёў, тэкстыль – 20 рублёў, за адну пластмасавую бутэльку – усяго 2 рублі.

З-за гэтага пэт-бутэлькі асабліва і не здаюць, таму іхні збор праходзіць нездавальняюча. Да ўсяго і сама пераапрацоўка гэтай тары ў Беларусі пакуль што толькі праект. Апрача таго, марудна ідзе працэс утылізацыі кінутых аўтамабіляў. Мінскія камунальшчыкі нават баяцца даваць рэкламу аб гэтай паслузе, бо не маюць тэхнікі па іх транспартоўцы, хоць у 2000 годзе ім удалося адправіць на утылізацыю 400 кузаваў.

Працэдура утылізацыі побытавых адходаў ва ўсім свеце робіцца 2 спосабамі – альбо спаленнем, альбо прэсаваннем. Як кажа начальнік камунальнага ўпраўлення сталіцы, першы спосаб вельмі дарагі і Беларусі не падыходзіць, таму абраная тэхналогія прасавання. Выкарыстоўваць яе пачнуць з 2001 года, аднак увядзенне ў эксплуатацыю ўсёй гэтай праграмы расцягнецца на некалькі гадоў (яна каштуе 6,8 мільярда рублёў, а ўвесь сёлетні бюджэт упраўлення складае 7,5 мільярда). У сярэдзіне года на смеццепераапрацоўчы завод «Экарэс» будзе дастаўлены першы прэс вытворчасці адной са шведскіх фірмаў коштам 700 тысяч долараў. Усё будзе выглядаць такім чынам: смецце будзе прасавацца і змяшчацца ў спецыяльныя цюкі, якія потым будуць адвозіцца на палігон і хавацца там пад грунт. Ад пачатку да канца гэты працэс зойме 8-12 гадзінаў.

Тэхналогія прасавання дасць магчымасць скараціць плошчы звалак, і больш там не будуць корпацца ні птушкі, ні бамжы. Разам з тым гэта значыць, што іх стане больш на сметніках у самім горадзе. ■

Рэдакцыя прапаноўвае сваім падпісчыкам аплаціць падпіску праз аддзяленні ААБ «Беларусбанка».

Для аплаты падпіскі адпаведную квітанцыю (гл. ніжэй) трэба выразаць нажніцамі. Адзначце ў квітанцыі тэрмін, на які афармляеце падпіску, прозвішча падпісчыка і паштовы адрас, на які дастаўляць газету.

Кошт падпіскі на адзін месяц 1040 руб. Калі вы жадаеце падпісацца на большы тэрмін, то павялічце суму ў адпаведную колькасць разоў.

КВІТАНЦЫЯ ДЛЯ «БЕЛАРУСБАНКА»

Форма № ПД-5

ИЗВЕЩЕНИЕ

УНН 101562750 Редакция газеты «Наша СВАБОДА»
получатель платежа
Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя 3012205160015 Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество)

(индекс) (адрес)

На 2001 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

За подписку на газету «Наша СВАБОДА» — Сумма

Пеня

Плательщик — Всего

Кассир

УНН 101562750 Редакция газеты «Наша СВАБОДА»
получатель платежа
Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя 3012205160015 Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество, адрес)

На 2001 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

КВИТАНЦИЯ

За подписку на газету «Наша СВАБОДА» — Сумма

Кассир

Пеня

Плательщик — Всего

ТУРЫЗМ

Добро пожаловать в «Белкатрас»

Александр КОЛЕСО

Беларуси отчаянно не хватает твердой конвертируемой валюты. Где ее взять, если экспорт ограничен, иностранных инвестиций практически нет, а граждане, даже имеющие «доллары, марочки», предпочитают вкладывать их в чулки, а не в экономику родной страны?

И все-таки выход есть. Это иностранный туризм, за счет которого фактически живут многие страны, как бедные, некогда «демократические» (например, Болгария), так и развитые (например, Испания и многие другие). Вот только не хотят богатые туристы ехать в страну голубых озер — Беларусь, о чем не раз писала пресса, а министр спорта и туризма обрушивал гневные тирады на своих подчиненных, никак не могущих «перенаправить» туристические потоки. Но те вяло отнекивались, заявляя, что в нашей стране нечего показать пресыщенным посетителям, да и белорусский сервис «ненавязчив». Но надо сказать, что эти чиновники абсолютно неправы. Все дело в том, кому, как и что показывать. Конечно, нет у нас европейского сервиса и ломящихся от изобилия магазинов, зато достопримечательностей — море. Нужно только правильно все организовать.

Все знают, что японцы (отнюдь не самые бедные туристы) летят за многие тысячи километров, чтобы посетить в США знаменитую тюрьму Алькатрас, посидеть запертыми в одной из ее камер. Пользуется успехом у туристов и посещение индейских резерваций и всяческих заповедников. Но ведь вся Беларусь сегодня является заповедником коммунизма, и здесь есть что показать даже самым взыскательным любителям исторических раритетов. Ведь сейчас на американском Брайтоне вошли в моду «ностальгические магазины», где можно купить колбасу и другие продукты не очень высокого «советского» качества по слегка сниженной цене. Так почему бы не организовать специально для зарубежных туристов такие магазины в Беларуси, где продукты сегодняшнего качества будут продавать по слегка сниженным ценам? Ведь будет достигнут сразу двойной эффект: туристы и сами продукты увидят, и очереди за ними, как в эпоху почти построенного коммунизма. А то, что очереди выстроятся, сомневаться не приходится — несчастные белорусы (в подавляющем большинстве) будуть покупать любую дрянь, лишь бы подешевле. А иначе — как прожить?

Что же касается заповедников, то в этой роли могут выступить большинство колхозов, где интуристам продемонстрируют полную разруху, окончательно «добитый» сельхозинвентарь и допотопные фермы, а также синие от постоянного пьянства лица «аборигенов». Можно также организовать весьма колоритную поездку на городском транспорте, где любознательные туристы не только увидят старенький подвижной состав, но и познакомятся с чисто белорусским развлечением: вытаскиванием контролерами с помощью милиции несчастных пенсионеров, которые не смогли оплатить свою «половину тарифа». Ведь как надо властям не любить свой народ, чтобы заставить людей, отдавших всю жизнь и здоровье этой самой стране, платить за проезд в городском транспорте из своих нищенских пенсий! Сегодня этого нет ни в одной стране бывшего СССР, и только белорусская власть позаботилась о том, чтобы жалкие пенсионерские рубли не прошли мимо государственного кармана.

И наконец — почему бы не организовать экскурсии в белорусские тюрьмы, колонии и казармы, показать их удобства и просторность? Ведь у посетивших эти заведения каких-нибудь японцев останутся впечатления на всю оставшуюся жизнь (если, конечно, их кондратий не хватит во время самого посещения). Впрочем, это, возможно, и лишнее — уже сам гостиничный сервис (как в бывшем Советском Союзе) даст столько острых ощущений...

И не надо соблазнять их красотами Несвижа, чудесами Беловежской пущи, нетронутостью Браславских озер. Подобное многочисленные туристы могут увидеть и там, где давно уже забыли о «призраке коммунизма», и поэтому каждому гостю предоставят все, чего душа пожелает, кроме ностальгии по рухнувшему. ■

Новая бархатная революция

Иржи ПЕГЕ,

бывший советник по политическим вопросам президента Гавела, директор филиала Нью-Йоркского университета в Праге

Восстание журналистов чешского ТВ против нового директора общественного телевидения означает высшую кульминационную точку десятилетней битвы между двумя концепциями демократии. Первая концепция представляется бывшим премьер-министром Вацлавом Клаусом, вторая — президентом Вацлавом Гавелом.

Клаус рассматривает политические партии как костяк любой демократической системы и отводит мало места гражданскому обществу в политике. Он считает сторонников гражданского общества «элитистами», которые отказываются от проверок на избирательных участках и пытаются оказывать воздействие на политику посредством неформальных механизмов.

Президент Гавел полагает, что демократия, основанная только на политических партиях и основных демократических механизмах, деформировалась. По его мнению, политические партии, хотя и необходимы, должны проверяться сильным гражданским обществом. Если гражданское общество слишком слабо, политические партии будут стремиться к доминированию над институтами, которые должны оставаться независимыми. За последние десять лет президент Гавел неоднократно просил чешский народ проявлять большую активность и не позволять политикам контролировать жизнь обычных граждан.

Видение демократии Клауса преобладало в течение последнего десятилетия. Легко понимаемое, оно соответствовало образцам поведения, которыми большинство чехов овладело во время коммунистической эры, когда общественная и частная сферы жизни строго разделялись. Правда, падение коммунизма было осуществлено сильным гражданским течением под названием «Гражданский форум», но это движение распалось, как только достигло своей цели. Когда это произошло, люди снова стали пассивными.

Клаус и его последователи инициировали создание хорошо функционирующих, стандартных политических партий. Но при отсутствии сильного гражданского общества эти партии монополизировали общественное пространство, оттолкнув гражданских активистов к побочной деятельности. Гавел был первым значимым чешским политиком, который критиковал данную тенденцию, утверждая, что политические партии станут внутренне слабыми, но внешне авторитарными, если они не получат вдохновение от резонирующего гражданского общества.

К несчастью, видение демократии Гавела оказалось слишком сложным по сравнению с видением Клауса. В прошлом призывы к активной гражданской вовлеченности и высоконравственные взгляды Гавела оставляли обычных чехов холодными и отталкивали политических оппонентов, которые обвиняли Гавела в содействии неполитическим формам политики. Побуждаемые гражданской пассивностью политические партии не только пришли к доминированию над всеми аспектами чешской жизни, но также ввязались в сомнительные практики, что привело к усилению цинизма и общественной пассивности.

В конце 1997 года второе правительство Клауса рухнуло под тяжестью финансовых скандалов. Вместо того чтобы извлечь уроки из этого фиаско, Клаус перешел в наступление, утверждая, что он стал жертвой заговора, тайно организованного Гавелом. Но его партия, Гражданские демократы, проиграли выборы в июне 1998 года Социальным демократам, которых Клаус поносил перед выборами как угрозу демократии.

Вскоре после этого, тем не менее, Гражданские демократы и Социальные демократы подписали так называемое «соглашение оппозиции», по которому партия Клауса получала важные посты и другие преимущества в обмен на разрешение Социальным демократам премьер - министра Земана сформировать правительство меньшинства. Клаус, Земан и их партии также согласились сотрудничать по вопросу ограничения президентской власти и независимости Центрального банка посредством изменения Конституции, а также внесению изменений в Закон о выборах в свою пользу.

Четыре меньшие партии также объединились и образовали четырехпартийную коалицию, называемую «протестующие «4К». Несмотря на то, что соглашение оппозиции привело к росту популярности нереформированной чешской коммунистической партии, решимость Гражданских демократов и Социальных демократов продолжить разделение полученной власти не ослабла.

Осенью 2000 года чешские избиратели упрекали обе партии во время региональных выборов и выборов в Сенат, на которых Социальные демократы потеряли в Сенате свое объединенное большинство. Поскольку верхняя палата чешского парламента имеет право абсолютного вето на конституциональные поправки, возможность внести поправку в Конституцию была потеряна. Потеря контроля над Сенатом также означала, что разбилась надежда Клауса заменить Гавела на посту президента.

Поражение подтолкнуло Клауса и Земана к попыткам установления контроля над чешским телевидением посредством введения в совет наблюдателей своих сторонников. Вскоре после Рождества директор чешского телевидения, оказывавший сопротивление политическому давлению, был заменен на Иржи Ходача. Телевизионные журналисты выразили протест, заняв отдел новостей телестанции. Последовавший протест художников, интеллектуалов и оппозиционных политиков стал крупнейшим политическим переворотом, начиная с 1989 года.

Осознав, что игра была проиграна, Социальные демократы 5 января объединились с противниками Клауса в парламенте и потребовали ухода Ходача. Парламент также работает над новым Законом о телевидении, который предотвратит политизацию Совета телевидения политическими партиями.

Но политическая перестройка не самая важная новость, исходящая из этой суматохи. Гораздо большее значение имеет известие, что пробуждение гражданского общества, которое впервые с 1989 года выступило с требованием к политическим партиям о возврате общественной сферы, которую гражданское общество упустило из рук десять лет назад. Равно важен и тот факт, что впервые с 1989 года гражданское общество обрело независимый от президента Гавела голос.

Практически никто не осознает, что гражданское общество продвинулось дальше Гавела и Клауса. Оно отвергает усеченную демократию Клауса, и, хотя оно в некоторой степени поддерживает видение Гавела, сам Гавел не является больше движущей силой, приводящей гражданское общество в действие. ■

Наука под угрозой

Пьер ЖИЛЛЕ ДЕ ЖЕННЕ,

лауреат Нобелевской премии по физике (1991), профессор Колледж де Франс

Столетие назад, задумываясь о том, что может принести с собой будущее, Анатоль Франс сказал: «Моя мечта — прочитать школьные учебники, какими они будут в 2000 году». С началом нового тысячелетия мы, возможно, должны спросить, вдохновлены ли наши школьники так же, как когда-то надеялся Анатоль Франс.

XX век стал свидетелем обширной технической революции с такими новшествами, как телевидение, воздушный транспорт и ракетная техника. На более глубоком уровне также произошли две концептуальные революции. От атомов до звезд, мы теперь имеем точную, оперативную картину практически всех физических феноменов. Единственный громадный пробел в наших знаниях касается происхождения вселенной. Вторая концептуальная революция была начата молекулярной биологией. Здесь также мы имеем точную оперативную картину всех жизненных процессов — от бактерий до человечества в целом. И снова единственный большой пробел касается происхождения: теория «первобытного супа» в океанах, в которых нуклеотиды и пептиды каким-то образом самоорганизовались в живые организмы, не совсем убедительна.

Сегодняшние учебники с гордостью перечисляют все эти достижения. Но в жизни наших детей отсутствует нечто важное для научного успеха. Отсутствует ощущение волшебства по поводу будущих научных открытий, наблюдается стремительное снижение культурного интереса к науке.

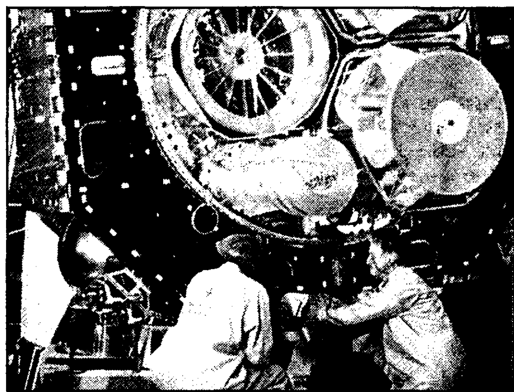
Анатоль Франс жил в эпоху таких великих изобретателей, как Густав Эйфель и Томас Эдисон. Он смог распознать контуры промышленного взрыва в XX веке, когда несколько крупных компаний внедрили технические инновации и сделали электричество, химию, транспорт и компьютеры ключевыми частями нашей повседневной жизни. Но те же компании, которые придали форму большей части XX столетия, в настоящий момент испытывают недальновидное давление со стороны своих акционеров с целью прекращения долгосрочных исследований в пользу краткосрочной прибыли. Взгляните на нефтяные компании: несмотря на то, что мир столкнулся с растущей неопределенностью по поводу новых источников энергии, эти компании, имеющие как интеллектуальный потенциал, так и материальные средства для подготовки к следующему столетию, более или менее отказались от своей роли поставщиков нового видения.

В то время как дух утраты интереса к фундаментальной науке, характеризующий крупные сегодняшние промышленные группы, доминирует в Европе, блестящей контрмерой в Америке стал подъем небольших компаний *high tech*, которые вовлекаются в фундаментальные исследования и долгосрочные размышления. В результате Америка предлагает лучшие условия для ученых, чем Европа, и цена этому для Европы очень высока. За последние пять лет только Франция проиграла Соединенным Штатам несколько своих лучших ученых — специалистов по компьютерам.

Но и в Америке не все хорошо. Безразличие к научному прогрессу (в действительности иногда прямая враждебность) имеет место и там. Одним из институтов, снижающих динамизм Силиконовой долины и компаний *high tech*, является законодательная система. Мы почувствовали вкус американских судов в каждом уголке Школы физики и химии в Париже, когда одна из наших исследовательских групп разработала «умную» систему, контролирующую биение сердца новорожденного малыша. С помощью специальной простынки отражались жизненные сигналы, без присоединения каких-либо инструментов к телу. Прибор имел потенциальную пользу для детей, рожденных в семьях, имеющих историю внезапной детской смерти. Производство в США, тем не менее, было остановлено из-за угрозы ответственности. Если бы хотя бы один ребенок умер на этой простынке, вне зависимости от причины смерти, скорее всего, компания, производящая простынки, несла бы ответственность. Вследствие этого простынки не стали производить, и тысячи семей просто вынуждены использовать старые, болезненные системы контроля.

Законодательные препятствия *распространяются* и на другие страны, но не только они тормозят развитие науки. Другое американское изобретение — все больше и больше экспортирующееся в Европу — защита так называемой «политической корректности», согласно которой большая часть науки рассматривается как «насилие над Природой». Часто сводимые к антинаучной пропаганде, эти идеи распространяются от ненаучных факультетов университетов к студентам, преподавателям старшей школы и, в конечном счете, к школьникам. Куда бы вы ни взглянули, восхищение по поводу научного прогресса, охватывавшее Анатоля Франса, замещается невежественным страхом и зарождающейся цензурой научного мышления.

Молодежь особенно чувствительна к этому. В обывательском мнении наука обвиняется за смертельное оружие и загрязнение окружающей среды, даже если решение производить оружие — политическое, а не научное по своей природе. Основной же причиной экологического загрязнения являются желания прибыли, а не научный прогресс. В действительности, политически корректные критики забывают, что большая часть прогресса в борьбе против загрязнения окружающей среды исходит от ученых, и что наука создала средства мониторинга над соглашениями о контроле над вооружениями. Не удивительно, следовательно, что молодые люди, воспитанные на местном уровне в Америке, и в большей степени в Европе, стремятся избежать научных факультетов в университетах, и новые студенты набираются в основном из числа недавних иммигрантов.

Перед лицом законодательных *препятствий, неуважения и безразличия*, что будет с наукой в XXI веке? Я надеюсь, что ближайшие годы засвидетельствуют, помимо других вещей, взрыв в биоинженерии. Вместо сегодняшнего безразличия мы должны создать условия, которые будут способствовать научным исследованиям, восстановят центральное положение науки в культуре западных обществ.

Сокращение законодательных препонов и изменение отношения не случится за одну ночь. Примо Леви, итальянский химик, *избежавший смерти* в нацистском лагере и ставший впоследствии писателем, волнующе описал свою жизнь химика и «сильный и горький вкус нашего ремесла, которое есть особый случай, более подчеркнутая версия ремесла жизни». Если дух научных открытий и творчества должен быть обновлен, мы должны создать образовательные системы и учебники, наполненные творческим духом Примо Леви. ■

Милиция, побежденная бомжами

Наталья РАДИНА

Три четверти года бомжей можно не замечать. Но с приходом зимы игнорировать их невозможно.

Бродяги начинают мерзнуть и искать теплый угол. Приютить их могут только подвалы жилых домов. Понятно, что такое «соседство» приносит жильцам неприятности, и они звонят в милицию с просьбой избавить их от опасных «новоселов». Корреспондент НАШАЙ СВАБОДЫ стал свидетелем «выселения» бомжей из подвала жилого дома, которое производилось сотрудниками милиции.

В одном из домов по улице Могилевской (Минск) в подвале, где находится теплоузел, поселилось несколько бродяг (ЖЭС не потрудился навесить на дверь замок). «На промысел» они уходили рано утром, возвращались поздно вечером, поэтому некоторое время жильцы их не замечали. Но однажды жильцы первого этажа, под которым, собственно, и располагается теплоузел, среди ночи в ужасе обнаружили, что их квартира в дыму. Оказалось, что «соседи» снизу решили покурить, а поскольку дом панельный и построен 13 лет назад, то через щели в полу дым свободно проникал в их квартиры.

Кроме перспективы в один прекрасный день угореть, стало боязно выходить на улицу в темное время, а тем более выпускать детей во двор. Несколько раз люди обращались в ЖЭС, но там разводили руками и советовали вызвать участкового.

И вот два участковых милиционера (фамилии не назвали) приехали вечером по звонку обеспокоенных жильцов и попытались войти в подвал. Бродяги их не впустили, подперев дверь изнутри. Милиционеры постояли под дверями десять минут, уговаривая бомжей открыть дверь «по-хорошему». Уговоры не помогли. Штурмовать железную дверь вдвоем было бессмысленно, и участковые полезли в подвал через окно.

Наконец, подвал был взят. Открывшаяся картина впечатляла: бесчисленные тряпье, древняя обувь, дырявые матрасы, грязные железные миски... Но бродяг в подвале не оказалось.

Улучив момент, они спрятались в тепловом узле, который располагался в подвале за отдельной дверью. Пришлось милиции опять стоять под дверью и уговаривать бомжей ее открыть. Те, конечно, не открыли. Постояв минут пять, участковые ретировались, посоветовав разочарованным жильцам потребовать у ЖЭСа навесить на дверь теплоузла амбарный замок.

Все это «выселение» выглядела более чем жалко. Милиционеры выглядели настолько беспомощно, что было стыдно глядеть, как они топчутся у дверей и разводят руками: «А что мы можем сделать вдвоем?». Отсюда возникает вопрос, почему нет милиции для избавления жильцов от опасных «соседей»? А разгонять пикеты и манифестации – не счесть рядов. Каковы приоритеты обязанностей, избранные руководством МВД, — таков и авторитет милиции. ■

Паліцэйскія хочуць 100 тысяч USD

Тысячы нью-ёркскіх паліцэйскіх правялі маніфестацыю пратэсту перад будынкам мэрыі гэтага буйнейшага горада ЗША. Яны патрабавалі ад мэра Рудольфа Джуліяні павелічэння зарплаты да ўзроўню, які адпавядае зарплатам іхніх калегаў у іншых вялікіх гарадах ЗША. Паліцэйскія настойваюць на павелічэнні свайго заробку на 39% на працягу двух бліжэйшых гадоў, у той час як улады горада прапануюць прыбаўку толькі 2,5% у год, сцвярджаючы, што выкананне гэтага патрабавання можа абанкруціць мэрыю, бо гэта патрабуе болей за 7 млрд. долараў. Маладыя паліцэйскія Нью-Ёрка зараз атрымоўваюць 31 тысячу долараў на год, а праз пяць гадоў службы – 60 тысяч долараў. У іншых гарадах зарплата паліцэйскіх складае каля 100 тысяч долараў на год. ■

ІНТЭРФАКС

Король рывка очень любит париться

Владимир ДОВЖЕНКО

Одним из судей беспримерного марафона по поднятию кега с пивом в течение 36 часов легендарным белорусским силачом Вячеславом Хоронеко был известный в гиревом спорте республики, да и далеко за ее пределами, Сергей Трифонов. 42-летний минчанин – автор четырнадцати рекордов в рывке, два из которых он установил там же, в ресторане «У фонтана», в свободное, скажем так, от судейства время. Сначала он за десять минут вырвал попеременно двумя руками двухпудовую гирю 229 раз, а на следующий день – под самый Новый год! – за этот же отрезок времени он поднял над головой 24-килограммовый снаряд 299 раз!

– Сергей, твои способности в гиревом спорте раскрылись, в общем-то, недавно. Раньше ведь ты занимался баскетболом...

– Да, закончил наш тогда еще ИФК по этой специализации, около десяти лет работал тренером в спортивном клубе «Горизонт», кстати, сейчас за женскую сборную Беларуси играют три моих бывших ученицы – Мурашкина, Крес, Стаценко, но с началом перестройки в поисках куска хлеба с маслом закончил свою преподавательскую деятельность и вот уже восемь лет работаю обыкновенным грузчиком в частной фирме.

– В поднятии гирь ты преуспел на все сто в одном движении-рывке...

– У меня очень сильные кисти рук, я их специально тренировал, когда еще занимался баскетболом. Хочу отметить, что гири – самый идеальный спортивный снаряд для общефизической подготовки. Занимаясь ими, практически тренируешь все группы мышц. В ближайшее время думаю «поднажать» и в толчке, чтобы официально зарегистрировать в этом виде спорта свой мастерский статус.

– Для рекордсмена все его достижения одинаково дороги, это понятно, но мне кажется, что ты на этом не остановишься.

– Все правильно, в планах есть разные задумки и просто не хотел бы их сейчас обнародовать, чтобы не вспугнуть удачу. И все же... Слава за полторы суток поднял над головой общий вес почти в 169 тонн. Я хочу за это же время, в процессе работы перенести различные грузы общим весом в 2.222 тонны. Сила пока еще есть!

– Тебя не тянет на баскетбольную площадку, быть тренером, вернуться в родной вид спорта?

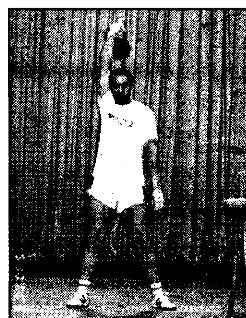
– Однозначно нет... Вначале я как-то стеснялся своей новой профессии, но семья, она у меня большая, из трех красавиц, требует своего. Пусть государство краснеет за то, что дипломированный специалист в поисках большей зарплаты уходит из спорта.

– Ты очень спортивен, постоянно при росте в 184 см весишь 88 килограммов.

– Профессия грузчика не дает возможности «нагулять жирок», хотя больше приходится работать с механизмами, чем чисто на силу.

– Я знаю, что «король рывка», так тебя окрестили уже многие, очень любит париться...

– Без бани не мыслю. Причем и сам люблю погреться и пару-тройку человек могу классно отпарить. Пользуясь возможностью, хочу поделиться одной идеей. Где-то год назад, в телевизионных новостях, промелькнул сюжет о чемпионате мира среди любителей попариться. Победитель – финн – даже мечтает попасть в Книгу рекордов Гиннесса. Он больше всех, пятнадцать минут, пробыл в финской сауне при температуре в 100°. Какими бы не были «горячими» финские парни, уж тут мы их можем обставить запросто. Может есть смысл бросить клич и среди белоруссов и

даже провести свой турнир на выносливость?

– Идея интересная и если она, кроме тебя, действительно кого-нибудь заинтересовала, звоните в редакцию – 228-69-18. А тебе, Сергей, спасибо за интервью и успехов в дальнейшем! ■

Усе спадзяванні віселі на валаску

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Візіт беларускай гандбольнай зборнай у Італію у рамках адборачнага турніра да чэмпіянату Еўропы-2001 скончыўся паразай нашых хлопцаў з лікам 24:30 (першы перыяд 13:14). Цяпер усе шанцы беларусаў трапіць у фінальную частку залежалі ад выніку гульні з італьянцамі ў Мінску ўчора. Нам патрэбна была толькі перамога, а яшчэ лепш з перавесам у сем галоў.

Зрэшты, беларусам дапамагла нічыя італьянцаў з аўстрыйцамі, і цяпер мы саступаем землякам Леанарда да Вінчы ў групе ўсяго адно ачко. Але не трэба забывацца на тое, што нас таксама чакаюць сустрэчы з гэтымі самымі аўстрыйцамі. Дарэчы, двойчы разгромленыя нашымі эстонцы «парвалі» аўстрыйцаў у Таліне на шматкі. Але праз тры дні раззлаваныя аўстрыйцы адпомсцілі — 30:23.

Учарашні вынік гульні ў Мінску мы чакалі з асаблівай напругай да апошняй хвіліны, да самай здачы сённяшняга нумара, і зборная не падкачала. Надта добра адгуляўшы ў абароне, беларусы перамаглі з буйным лікам 27:11, паказаўшы, хто ж з'яўляецца галоўным прэтэндэнтам на перамогу ў групе насамрэч. ■

БДПА паспяхова гастралюе ў Іспаніі

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Гандбалісткі чэмпіёна Беларусі, мінскага клуба Беларускай дзяржаўнай політэхнічнай акадэміі паспяхова правялі першую гульню ў 1/16 розыгрышу кубка ЕГФ супраць іспанскага клуба «Вікар Гойя» з горада Алмерыя. Перамога з лікам 29:26 тым больш радуе, улічваючы, што гулялі нашы на чужой пляцоўцы і прайгравалі пасля першага перыяду з лікам 13:16. Праўда, і другую гульню па прычыне стандартнай беларускай беднасці БДПА таксама згуляла ў гасцях учора ўвечары.

P.S. У другой гульні БДПА прайграла з лікам 30:32, але па агульнай розніцы трапіла ў 1/8 розыгрышу кубка ЕГФ. ■

Месца ёсць заўсёды

Аляксей СТАЎСКІ

Пасля проста фантастычнага выступлення мужчынскай зборнай Беларусі па біятлоне ў эстафетнай гонцы на этапе Кубка свету ў нямецкім горадзе Рупольдзінгу, дзе нашы занялі трэцяе месца, чакалася, што подзвігі нашымі будуць рабіцца ва ўраганным тэмпе, як у фільме «Брат-2». Але паследаваў такі правал, што пісаць нешта — проста льсціць біятланістам. Калі ад жанчын і чакалі звычайных месцаў на задворках турнірнай табліцы ў эстафеце і спрынце 7,5 кіламетраў, то каб лепшы з мужчын Алег Рыжанкоў займаў у дзесяцікіламетровым спрынце месца ў чацвёртым дзесятку!.. Ужо не кажучы пра астатніх, якія ледзь упаўзлі на пяцідзесятыя месцы. Такога выступлення, калі гэта можна так назваць, даўно ў нас не было. Зразумела, не было чаго чакаць і ва ўчарашніх гонках пераследу, бо, стартуючы з саракавога месца, цяжка выбіцца ў прызёры... Проста «поўны анамнэз»! ■

Ала Цупер зноў першая!

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Ужо пачынае прывучваць нас да сваіх поспехаў беларуская фрыйстайлістка Ала Цупер. На этапе Кубка свету ў канадскім горадзе Трэмблане яна зноў заняла першае месца, пакінуўшы другое і трэцяе кітаянцы і нарвежцы. Нагадаем, з месяц таму Ала ўжо перамагала на іншым этапе Кубка свету, і цяпер выйшла на трэці радок у агульным заліку. Магла б быць і першай, але ў нашых спартсменаў проста няма грошай ездзіць на ўсе этапы па далёкім замежжы. Улічваючы, што фрыстайл алімпійская дысцыпліна, Цупер дае нам вялікія спадзяванні на тое, што на зімовых Алімпійскіх гульнях, што пройдуць у амерыканскім горадзе Солт-Лэйк-Сіці праз год, беларусы нарэшце возьмуць свой першы «зімовы» алімпійскі медаль.

Дадаюць гэтаму спадзяванняў і нашы фрыйсталісты мужчыны. На тым жа этапе Дзмітры Дашчынскі і Аляксей Грышын занялі адпаведна другое і трэцяе месцы (!), саступіўшы толькі знакамітаму канадцу Нікаля Лафантэну. ■

Australian open. Старт сёння

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

У Сіднеі прайшла жараб'ёўка пар на адкрытым чэмпіянаце Аўстраліі, ці *Australian open*. Беларусам не сказаць, каб надта пашанцавала. Максім Мірны згуляе ў першым крузе з адным з гаспадароў турніра аўстралійцам Тодам Перлі. Уладзіміру Валчкову дастаўся моцна набіраючы апошнім часам абароты чэх Багдан Улірах. Прычым нават калі Валодзя пераможа, у наступным крузе яго будзе чакаць адзін з самых мацнейшых тэнісістаў свету амерыканец Піт Сампрас, і тут ужо шанцы нашага спартсмена блізкія да нуля.

У жанчын у асноўнай сетцы таксама дзве беларускі. Таццяна Пучак згуляе з бельгійкай Жусцін Энін, а Вольга Барабаншчыкава — з славенкай Цінай Пішнік. У наступным крузе пераможцу пары Пішнік—Барабаншчыкава будзе чакаць амерыканка Лайза Рэйманд, што наводзіць на сумныя думкі. Але будзем верыць, што нашы здолеюць прыпаднесці сюрпрызы, што яны ўжо не раз рабілі. ■

Улетит ли от нас *Gallina Blanca*?

Владимир ДОВЖЕНКО

Трехчасовым шоу звезд мировой гимнастики завершился вчера в минском Дворце спорта открытый Кубок Беларуси по художественной гимнастике *Gallina Blanca*. Как ни крути, именно шоу было самым притягательным и ожидаемым во всей программе незабываемого праздника. Финал в отдельных видах многоборья и детский Кубок – *Baby Cup* – все же оказались хоть и дорогой, но лишь оправой изумительного по красоте бриллианта.

По хронологии первыми вошли на помост «художницы», но их соревнования с большой натяжкой можно классифицировать как международные, так как наличие в списках участниц только трех шведок и гимнастки из Краснодара Инны Жуковой было явно недостаточным для довольно высокого рейтинга минского, подчеркиваю, международного турнира.

Во время пресс-конференции, проведенной за час до официального открытия, на столе для ответственных и приглашенных лиц, деятелей спорта и спонсоров, вначале красовались чуть ли не с десяток флажков национальных команд, а после недоуменных вопросов журналистов количество их поубавилось почти вдвое. Так, две румынские гимнастки – помните допинговый скандал в Австралии? – в один из этих дней должны быть приняты главою государства; единственного представителя из Греции призвали служить в армию, несмотря на его талант совершенно в другой, спортивной области (просто закончилась отсрочка); японцы, правильнее все же сказать, десант тренеров и спортсменов из страны восходящего солнца, очень хотели участвовать в состязании, но, очевидно, по ошибке, взяли билеты на самолет, который вылетал на родину в день их выступления. И так далее...

Поэтому официально в судейских протоколах значатся только «международные» фамилии из Швеции и России.

Гости хотя и были, по их меркам, довольно титулованы, но не посмели посягнуть на первенство в этих самых отдельных видах, и спор за награды превратился в обыкновенный «междусобойчик» белорусских гимнасток.

В прошлом году здесь, в Минске выступала 14-летняя Елена Ткаченко из Симферополя, и девушка настолько приглянулась главному тренеру белорусской сборной Ирине Лепарской, что сразу же получила приглашение переехать в Минск, что незамедлительно сделала и вполне может считать это событие для себя «звездным часом», потому что благодаря своему безусловному таланту почти сразу же стала вторым номером, если хотите, тенью

Фота Ул. ШЛАПАКА

нашей примы Юлии Раскиной. Сами тренеры не отрицают этого, и как только последняя покинет большой спорт, Лена, если не случится чего-то экстраординарного, станет лидером уже де-факто и де-юре.

По крайней мере, события трехдневной давности во Дворце спорта убеждают в этом. Раскина выиграла упражнение со скакалкой и лентой, Ткаченко была сильнее с двумя другими предметами – мячом и обручем. Причем, Юля в тех случаях, когда становилась второй, роняла снаряды, и неизвестно, не случись этого, как бы мог закончиться их спор.

А кто же стал сильнейшим в многоборье, вправе спросить вы. Елена Ткаченко. За день до финалов она наголову была сильнее всех (соревнования проходили в спорткомплексе «Динамо»), но Раскина там не выступала и увидели, повторюсь, мы ее лишь в финалах. И, к слову, ее результат в упражнении со скакалкой – 19.85 – наивысший во всех соревнованиях. И все же если абстрагироваться от математических выкладок в целом и оценить силу двух гимнасток на данный момент, что называется, на глаз, серебряный призер Олимпиады выглядит, безусловно, маститей и классней. Одним словом, Раскина – лидер!

Не столь подробен буду я в рассказе о борьбе еще двух, младших, по отношению к этой, возрастных групп, попросту попрошу отложить в вашей памяти имена минчанки Глаши Мартинович, которая также выиграла в двух финалах, и бросившую вызов всей столичной школе Любы Черкашиной из Бреста.

Baby Cup – разговор отдельный и особый. Вообще, идея проведения всего трехдневного зрелища под патронажем *Gallina Blanca* – великолепна, но эта изюминка – соревнование среди 5–9-летних девчат – в определенном смысле стоит даже повыше самого заключительного шоу. Вовсе не из-за того, что эти «птенчики» не требуют гонорара и довольствуются самым малым, а просто из-за своей чистой, светлой ауры, которая их окружает. Слезы умиления и самые, пожалуй, горячие аплодисменты вызывала появление каждой из 175 очаровашек. И хлопали им больше всего не мы, взрослые, а их ровесники, воспитанники детских домов и школ-интернатов из многих городов, по традиции, специально приглашенных в Минск. Вот для них этот праздник может, увы, стать самым запоминающимся в их детстве, а то и юности. Ведь реалии сегодняшнего дня таковы... Впрочем, что мне вам объяснять. Никого не хочу обидеть, но все же отмечу в *Baby Cup* Мелиту Станюту, внучку легенды белорусского кино и театра, ставшую второй год подряд победительницей.

НАША СВАБОДА добросовестно отслеживала весь ход подготовки и все, что было связано с Кубком. Больше внимания мы, естественно, уделяли проблемам организации заключительного шоу, помятуя высочайший его уровень в прошлый раз. И надо признать, что интрига вокруг него закручивалась нешуточная. Многочисленные публикации почти во всех белорусских СМИ «охали и ахали» по поводу отсутствия спонсоров, а значит, и денег, призывали откликнуться чуть ли не всех, у кого в наличии было больше рубля. Сейчас, по окончании всего, начинаешь еще раз убеждаться в золотом правиле шоу-бизнеса: если нет скандала, нужно придумать его. Я ничего, конечно же, не имею против организаторов – всегда хочется больше. И было время, когда весь турнир действительно оказывался на грани срыва, бывшие спонсоры сделали вовсе афронт или же изрядно уменьшали свои доли; «звезды» воротили носики и носы от гонораров, составляющих по разной информации от одной до трех тысяч долларов, аннулировались договоренности со звездами эстрады и так далее и тому подобное. Но ведь праздник не только состоялся, но и удался. Удался, прошел, хотя для кого-то цифра и под 90 тысяч долларов (информация от вполне официальных источников) может показаться ничтожно малой. Значит, в прошлом году было и поболей! Семьдесят процентов от суммы, по словам везде успевающего замминистра Александра Григорова, дал минспорта, двадцать «отжалела» сама курочка *Blanca*, остальные десять пришлись на то, что Бог послал, на помощь всех остальных.

Большая часть вопросов журналистов как раз и касалась «денежной» темы, что не всегда вызывало приятную реакцию со стороны отвечающих: мол, на Западе не принято спрашивать о гонорарах, доходах и прочему сопутствующему им. Ошибаетесь, милейшая, весь мир интересуется этим, ведь им движет прежде всего прибавочная стоимость, а потом уже все остальное. Пресса (необязательно даже пишущая только о финансах) так и пестрит «миллионными» цифрами, а ежели кто-то скривиться и не скажет или, более того, – утаит, тут же объявится тамошний Починок с компанией. Где деньги, там и налоги, на них «нормальные» страны и живут, независимо о того, жалко птичек или нет... Это я так, к слову!..

Приятно, что минспорт пришел на помощь, как-то странно разбогател (с чьей, интересно, подачи?) и финансово обустроил Кубок. Спасибо! Не удивлюсь, если точно также, на тысяч 50–60, а то и больше, расщедрится он на традиционный борцовский турнир Александра Медведя, хотя тут решение о спонсорстве почти никогда не стоит. Любят Александра Васильевича!

Так вот, если сложить то к этому, возникает вопрос: хватит ли денежек у Григорова на весь 2001. Ведь он, как известно, уже объявлен «Годом здорового образа жизни». И скорее всего состоятся День лыжника, бегуна, пловца, ходока, наверное, хоккеиста. А как провести тот же день пловца, если в среднем на 105 школ в республике имеется один бассейн, да и тот не всегда с водой. А почти каждая вторая СШ не имеет обыкновенного спортзала!

Но вернемся к нашим «звездам». Вчитайтесь и вдумайтесь. Юлия Барсукова, Юлия Раскина, Алина Кабаева. В кои века их можно увидеть вместе в один день, в один час, в одном – нашем! – городе? Небывалая удача! Три медалистки Олимпиады вместе с олимпийскими чемпионами Сиднея по прыжкам на батуте Александром Москаленко и Ириной Караваевой задавали тон во вчерашнем шоу. А сколько аплодисментов сорвали наши красавицы – гимнастки из «серебряной» олимпийской команды, уму непостижимо!

Прекрасно смотрелся и Алексей Немов, хотя, глядя на него, все сожалели, что не было рядом нашего Ивана Иванкова. Год назад они вдвоем создали шедевр в шедевре и были, без преувеличения, той крепкой нитью, которая связала зрительный зал с помостом. Не будем вдаваться в подробности отсутствия Ивана, дело это лично его, он улетел в США, напрочь отказавшись выступить дома.

Прошлогодний праздник, как и сегодняшний, ушел в историю. Пришло время думать о будущем. И мне кажется, что симпатичная *Gallina Blanca* с удовольствием снесет еще не один раз золотое яйцо для следующего супер-шоу на радость нам. Ведь так мало этой радости мы сейчас испытываем, и может статься так, что подобные праздники, люди в возрасте, будут также особо вспоминать, как и те самые ребятишки из детских домов...

А генерального спонсора этот турнир научил быть еще более мудрым, экономным, хотя, как известно, только курица гребет не к себе, а наоборот!

Хорошая привычка! ■

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец — рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана ў друкарні УП «Мэджык»
г. Мінск, ул. Кнорына, 50. Заказ № 35 Нумар падпісаны ў друк 14/01/2001 (15.00) Наклад – 14.570